

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

„A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

2013

Tiszta forrásból: összefogással a virágzó Bakonyért!

"Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap: a vidéki területekbe beruházó Európa. Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatásával."

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló	4
I.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe	4
I.2 Főbb célkitűzések	4
I.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia Felülvizsgálatának célja	4
I.4. A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők	5
I.5 A HVS Felülvizsgálat során elfogadott módosítások	5
II. Helyzetelemzés	6
II.1. A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése	6
II.1.1. A térség általános jellemzői	6
II.1.2. A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok:	6
II.1.3. Demográfiai helyzet:	7
II.1.4. Gazdasági környezet	8
II.1.5. Társadalmi környezet:	10
II.2. A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség	11
II.3. A LEADER megvalósítása során elért eredmények	12
II.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága	17
II.5 SWOT (GYELV) elemzés	17
III. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe	19
III.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez	20
III.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései	21
III.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései	22
III.4. A HVS-ben megjelenő környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok	31
III.4.1. A HVS-ben megjelenő környezeti szempontok	31

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

III.4.2. A HVS-ben megjelenő gazdasági szempontok	32
III.4.3. A HVS-ben megjelenő társadalmi szempontok, kritériumok	33
III.5. A HVS-ben felírt HPME-k a következő két csoportra oszthatóak	33
IV. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések	36
IV.1 Nyilvánossági intézkedések, projektötlet – gyűjtés	36
IV.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása	36
V. HVS Mellékletek	38
V.1. A HVS felülvizsgálat során végzett tevékenységek	39
V.2. Térképek (a térség természeti, egyéb adottságait bemutató térképek)	40
V.3. Táblázatok (statisztikai adatok összefoglaló táblázatai)	43
V.4. A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája	45

I. Vezetői összefoglaló

I.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

2015-re „A BAKONYÉRT” Község vállalkozásai, civil szervezetei és önkormányzatai között az összefogás és együttműködés magas szinten jelen van, ennek köszönhetően az egyéni és közösségi kezdeményezések egyre nagyobb számban, integráltan jelentkeznek és kerülnek támogatásra. A társadalmi összefogás a Bakonyért érezhetővé válik, a helyi gazdaság erősödik, a turisztikai fejlesztések kibővülnek. A helyi termékek előállítása és kereskedelme a helyi lakók munkaerejét hasznosítva, szervezett körülmények között történik, erősítve ez által a térség függetlenségét.

I.2 Főbb célkitűzések

Célunk közigazgatási határokon átnyúló, de természetes határokat figyelembe vevő társadalmi összefogás a Bakonyért, azért a tájért, amely természetvédelmi és a kulturális örökség szempontjából Magyarország egyik különleges adottságú területe. Ez a térség hosszú távú és felelős gondolkodást igényel minden lakójától. Vonzóvá kell tenni a letelepedésre, fenntarthatóvá, fejlődővé alakítani a gazdaságát, megélhetést nyújtva a növekvő lakosságnak. Olyan jövőt kínálunk az egyenlő esélyek megteremtésével, mely hosszú távon segíti a hátrányos helyzetben élőket is. A több évszázados kultúrát, az itt élt népek örökségét lakossága őrzi és ápolja, harmóniában a természeti környezettel, élvezni annak szépségét, saját maga és az idelátogató vendégei számára hasznosítja értékeit, de arról is gondoskodik, hogy ezeket gyarapítsa. Minden adottságunkat kihasználjuk, de ugyanakkor megóvjuk környezetünket. Térségünk a jövőben igyekszik nyitott lenni a nagyvilágra, vendégül látni, befogadni az idelátogatókat, akik gazdag egyedi élményekhez juthatnak a természetben és a településeken egyaránt.

I.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia Felülvizsgálatának célja

A HVS 2008-as megalkotását követően a világ gazdasági helyzetében olyan mélyreható változások következtek be, melyek hatásai minden egyes ember életében, munkájában megjelentek: a megnövekedett munkanélküliség, a gazdasági bizonytalanság, a forráshiány mind-mind arra ösztönözték a tervezőket, hogy a meglévő HVS felülvizsgálatával a helyi igények ismételt felmérésén alapuló, friss, könnyen kezelhető és közérthető stratégiai alapidokumentum készüljön, mely napjaink kihívásaira ad választ.

A 2011-es felülvizsgálat során végzett széles körű igényfelmérés igazolta, hogy az igények folyamatosan változnak, mégpedig a külső körülményekhez való alkalmazkodás miatt.

A HVS kezdeti megalkotása óta eltelt idő azt is igazolta, hogy a korábbi dokumentumban szereplő célterületek megalapozottak voltak, de a túlzott specifikáció hatására nem a várt eredmények születtek. Emiatt a 2011-es felülvizsgálat során olyan, kevésbé egyedi célterületek kialakítására törekedtünk, melyek a térség pályázói számára közkedvelt forrást jelenthetnek. Ezek a célterületek olyan népszerűek voltak, hogy jelen felülvizsgálatunkban is megtartjuk nagy részüket, csupán a szükséges finomítást, aktualizálást végezzük el.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

I.4. A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

A HVS felülvizsgálatot lehetőségeink szerint széles körben hirdettük meg. Elsődlegesen a honlapunkon (www.abakonyert.hu) és e-mail-ben, valamint a havonta megjelenő hírlevelünkben juttattuk el közvetlenül tagjaink és a hírlevélre feliratkozott olvasóink számára a felülvizsgálat megkezdéséről szóló információt. Emellett a felhívást eljuttattuk a térségünk polgármestereinek, akik a polgármesteri hivatalokban kihelyezett hirdetményekben, - néhányan honlapjukon is - tájékoztatták az érintett lakosságot. A HACS folyamatosan közzétette a honlapján a HVS felülvizsgálat aktuális állásáról szóló tájékoztatásokat, továbbá e-mailen biztosította azok véleményezési lehetőségét.

A HVS felülvizsgálat indító elnökségi ülésen a résztvevők információt kaphattak a folyamatról, annak szükségességéről, várható eredményeiről.

Összességében elmondhatjuk, hogy közvetlenül vagy közvetett módon lehetőségeink szerint a térség összes önkormányzatát, civil szervezetét, lakosát, vállalkozóját megszólítottuk, tájékoztattuk a tervezésről, a véleményezés lehetőségéről.

A tervezési időszak során összesen 2 db fórumot és számtalan személyes egyeztetést tartottunk, melyen 14 résztvevő volt. A felhívásainkra beérkezett projektötletek száma 44 db; 15 településről érkezett be. Ebből civil 9 db, vállalkozó 25 db, önkormányzat 5 db, magánszemély 5 db.

I.5 A HVS Felülvizsgálat során elfogadott módosítások

A felülvizsgálat során elfogadott módosítások alapvetően a korábban is kitűzött jövőkép megvalósításának elősegítésére kerültek a HVS-be.

A 2008-as HVS készítésének idején még más elvárások voltak, így azok az intézkedések is bekerültek, amik más forrásból valósíthatók meg (pl. KEOP, KDOP). A 2011-es vizsgálat során ezeket kivettük és csak az ÚMVP forrásból elérhetők maradtak benne. Emellett, a beérkezett projektgyűjtő adatlapok alapján látható volt, hogy a gazdasági helyzet változásának következtében egyes célkitűzésekhez tartozó intézkedésekre már nincs igény, illetve más forrásból megvalósítható. Ezt figyelembe véve 2011-ben, három célkitűzést is kivettünk: „Természet- és környezetvédelem”, „Leszakadók, hátrányos helyzetűek segítése gazdasági potenciál növekedéssel”, „Gazdasági, közösségi információ-áramlás, tudás megszerzés, tapasztalatok” elnevezéssel. Jelen stratégiai felülvizsgálatunkban a végbement környezeti és klíma változások miatt újra betervezzük a Természet és környezetvédelem célkitűzést annak érdekében, hogy kapcsolódó intézkedést fogalmazzunk meg.

II. Helyzetelemzés

II.1. A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

II.1.1. A térség általános jellemzői: A két megyében, három kistérségben 29 települést átfogó fejlesztési térség 41934 érintett lakosa 4 városban (ebből 1 városi tanyás külterületen), és 25 községben él. A 29 településből 1 hátrányos helyzetű: Lókút, mely település legnagyobb gondja a megyeszékhelytől való távolság, és legnagyobb lehetőségnek a település a 82. sz. főúttal összekötő útszakasz megépítését tekinti.

Legfontosabb probléma: A térség nem használja ki a környezeti adottságait és az együttműködésben rejlő lehetőségeit. A gazdaság- és társadalomfejlesztési intézkedések településközpontúak, egymástól elszigeteltek. Az önkormányzati fejlesztések közszolgáltatásközpontúak. Gazdasági potenciál kihasználására közösségi források szűkösek, ösztönző intézkedéseket nehezen tudnak hozni. A vállalkozások jelentős része kényszervállalkozás, önfoglalkoztató jellegű, tőkeszegény, korlátozott növekedési esélyű. Nagyon kevés új munkahely jön létre. A térség népszerűvonzó képessége környezeti adottságaiból ered, és nem tudatos intézkedések eredménye.

Legfontosabb lehetőség: A térség települései a turizmust tekintik egy lehetséges kitörési pontnak. Ehhez a természeti és történelmi adottságok rendelkezésre állnak, fontos viszont a marketing erősítése, mivel megfelelő marketing tevékenység nélkül nem fog a turizmus fellendülni. Településeinken magas szintű a fával való ismeret, illetve kiemelkedő a fával való munka, a faipar. A közszolgáltatási alap-infrastruktúra a legtöbb településen teljes mértékben, a többiben részben rendelkezésre áll, illetve földrajzilag viszonylag rövid távolságon belül elérhető. A térség országon belüli fekvése, közlekedési kapcsolatai kedvezőek. Közvetlenül szomszédos olyan térségekkel, amelyek más típusú fő vonzerővel rendelkeznek, így a kínálatok egymást kiegészítik és erősítik. A lakosságban határozott a törekvés arra, hogy megélhetésüket nagyobb részben vagy teljes egészében helyben teremtsék meg.

II.1.2. A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok: A térség az Északi és részben a Déli Bakony területén helyezkedik el. Területén az országos átlagnál magasabb az erdősültségi arány, az éghajlat hűvösebb, csapadékosabb, a talajadottságok mezőgazdasági hasznosításra kedvezőtlenebbek. A térséget mind a négy égtáj felé elhagyó, szurdokvölgyeket képző, ingadozó hozamú vízfolyások gyűjtik össze a hegység magasabb részein fakadó források vizeit. A viszonylag szerény felszíni vizekkel szemben a karsztos hegység a felszín alatt hatalmas, összefüggő víztömeget tárol.

A Bakony ősidők óta szinte érintetlen titokzatos, vadban bővelkedő világ volt, kedvelt tartózkodási helye, vadászterülete királyainknak, biztonságos búvóhelye betyároknak. Emléküket leírások, mondák, romok, barlangnevek őrzik. Keleti peremén ismert búcsújáró hely, közepén rendi központ alakult ki a századok során.

A történelem viharaiiban részben elnéptelenedett településekre az idők során szlovákokat, németeket telepítettek, akik idővel asszimilálódtak, nem felejtve gyökereiket. A nemzetiségi múlttal rendelkező településeken hagyományőrző egyesületek működnek.

Az évszázadokon keresztül meghatározó mezőgazdasági tevékenység (főként állattenyésztés, fafeldolgozás) mellett a XIX. századtól kezdve jelenik meg az iparszerű termelés; majd a XX. században a helyi ásványi kincsekre települt bányászat, amely a század második felére meghatározóvá vált. Mára az ipari tevékenység ismét jelentősen átalakult.

A Bakony lakossága lokálpatrióta és híresen vendégszerető. Területe változatos felszínű, a viszonylagos zavartalanság miatt országosan kiemelkedő biodiverzitású terület (a hazai védett növény- és állatfajok 47%-a él a Bakonyban). Az erdősültség magas, főként bükkösök. A területen két tájvédelmi körzet és több természetvédelmi terület van; nagy része tájképvédelmi övezet, ill. az országos ökológiai hálózat része. A térséget hat Natura 2000-es terület fedi le vagy érinti.

Kevés felszíni víz, nagy felszín alatti ivóvízkinccs jellemzi a vízbázist. Kiemelten érzékeny terület. Pontszerű szennyezés: állattartó telepek, szennyvíztisztítóval vagy jó technológiával nem bíró települések. A diffúz szennyezés csökkent, de a talajban, rétegvizekben akkumulálódott szennyezés sokáig jelen lesz.

A megújuló energia, a szél- és napenergia, biogáz és komposztálás, csapadékvíz hasznosítás lehetősége adott. A szélerőműveknek térségünkben jó adottsága van, a tájba illeszthetők (ld. Szápár, Bakonycsernye).

Erdőgazdaság a legnagyobb "tájhasználó". Jelentős része erősen lejtős. A szántók 1/5-e, legelők 40%-a hegyes-dombos területű. Ezért erős, akár 70 %-os az erózió, melyet a gyakori felhőszakadások növelnek. A mélyebb területek termékenyek. Káros a helytelen erdőgazdálkodás, a tarvágás. Ez jórészt visszaszorult, a természetes felújítás a talajt is kíméli. Nagy károkozó az illegális terepmotorozás. A települési hulladék nő, hasznosítása kevés. Sok az illegális hulladéklerakó, melyek esztétikai, víz- és talajszennyezési források.

A termőföld 86-88%-a, az erdők negyede magántulajdonú.

A földhasználat átalakult, elvált a tulajdontól. Jellemző a mező- és erdőgazdálkodás, a még jelentős, de strukturálisan átalakult bányászat. A szénkitermelés megszűnt, a bauxit csökkent, de nőtt az építő-alapanyagok kitermelése.

A földhasználat az erdő- és mezőgazdasághoz kapcsolódik. A régi nagyüzemek utódai bérlők, jelentős részük a kevés bérelhető terület miatt „föld nélkül” gazdálkodik, állattenyésztéssel, szolgáltatással foglalkozik.

A természetes tájhasználati módok mellett a 20. század közepétől az ipar, bányászat is megjelent a térség egyes területein. Ennek folyományaként a mai napig is vannak olyan területek, melyek kifejezetten gazdasági célokat szolgálnak (Zirci Ipari Park, bányatelkek, iparterületek). Ennek előnye, hogy az önkormányzatoknak lehetőségük nyílt ezen területekre összpontosítani az ipari termelést, így a települések egyéb részei mentesülhetnek az ilyen jellegű terheléstől.

Összefoglalás:

A térség természeti-kulturális adottságai olyan lehetőséget biztosítanak a térség fejlődése számára, amely kevés helyen adott: a nagy kiterjedésű erdők, természeti képződmények mind hozzájárulhatnak a turizmus fejlődéséhez. Emellett a hagyományos gazdálkodási formák, mind az erdőgazdaság, mezőgazdaság feltételeit is megteremtik, melyek a nyersanyagok helyben történő megtermelése révén kiváló lehetőséget biztosítanak az igen magas hozzáadott értékkel rendelkező helyi termékek előállításához.

II.1.3. Demográfiai helyzet: A térségben 29 település található, a népességszám 41934 fő. A városok száma négy, Bodajk, Herend és Zirc 14486 fő lakosságszámmal; Mór város három külterületi településrészével van jelen a térségben. Az öt legnépesebb település Zirc 7096 fő, Bodajk 4051 fő, Herend 3339 fő, Bakonycsernye 3 097 fő, Szentgál 2 676 fő lakossal. A legkisebb népességű település Pénzesgyőr (Zirc kistérség, 338 fő), illetve Mór külterületén Árki puszta, Timár puszta és Felsődobos (Móri kistérség, együttes lakosságszám 299 fő). A hátrányos besorolású település, Lókút lakossága 497 fő.

A zirci kistérségben a 16 település közül 2010-ben a lakosság harmada a térség központjában, Zircen él. A kisváros utáni legnépesebb település Csetény (1880 fő). További öt község (Bakonybél, Bakonyháza, Dudar, Nagyesztergár, Olaszfalu), amelyek népessége 1000–2000 fő között található, számít nagyobb településnek a térségben. A térséget alkotó községek többsége tehát (9 község) kistelepülés, Bakonyszentkirály, Borzavár, Csesznek, Eplény és Bakonyoszlop lakosságszáma meghaladja az 500 főt, Szápár, Lókút, Pénzesgyőr és Porva települések lakosságszáma nem éri el az 500 főt. A kistérség összlakosságszáma az elmúlt évtizedekben folyamatosan csökkent, napjainkban megközelítőleg 1500 fővel kevesebben élnek a kistérséghez tartozó 16 településen, mint két évtizeddel korábban.

A Móri kistérség lakosainak száma 13 527 fő; a 8 település közül 3 község (Balinka, Isztimér, Nagyveleg) 1000 fő alatti, 2 község (Fehérvárcsurgó, Kincsesbánya) 1-2000 fő közötti, 1 község (Bakonycsernye) 3000 fő feletti, 1 város (Bodajk) 4000 fő feletti, továbbá akcióterületünk része Mór város külterülete is.

A Veszprémi kistérségben az 5 település közül 2 község (Bánd, Hárskút) 1000 fő alatt, 1 község (Márkó) 1-2000 fő közötti, 1 község (Szentgál) 2000 fő feletti, 1 város (Herend) 3000 fő feletti.

Az összlakosság korösszetételét tekintve megállapítható, hogy a térségben az 59 éven felüliek aránya (19%) magasabb, mint a 15 éven aluliak aránya (15%). A 15-59 év közöttiek aránya pedig több mint az összlakosság fele, 65%, amely 5%-kal magasabb az országos átlagnál. Zirc kistérségben három településen nem éri el ezt az átlagot: Pénzesgyőr 59%, Bakonyoszlop 56%, Lókút 54%. A többi településen az országos átlagot eléri, vagy meghaladja.

A térség lakossága kor szerinti megoszlás tekintetében az országos átlaghoz viszonyítva változó képet mutat. 0-5 éves korig megegyezik az országos átlaggal, a 6-14 éves korosztály (10%) viszont elmarad az országos átlagtól (13%). Az 59 év feletti lakosok száma 8 454 fő (19%), mely az országos átlagot (21%) egyik térségben sem éri el. A térség 3 településén – Lókút 33%, Bakonyoszlop 27%, Pénzesgyőr 26% - viszont jóval magasabb az országos átlagnál.

A térség vándorlási különbözete összességében negatív, ezt igazolja a folyamatos lakosságcsökkenés is.

A térség településein jelen van a német (Isztimér, Mór, Balinka, Herend, Hárskút, Bánd, Márkó, Lókút, Nagyesztergár, Porva, Zirc, Bakonyháza) és a szlovák (Bakonycsernye, Szápár) nemzetiség is, és szinte minden településen elszórtan romák is élnek, telepszerűen Mór külterületen.

Összefoglalás: demográfiai szempontból összességében térségünk nem különbözik jelentősen az országos átlagtól. Lakossága folyamatosan csökken, mely részben a természetes fogyásból, részben pedig az elvándorlásból adódik. Mindkettő a térség népesség-megtartó képességére vezethető vissza, mely miatt a fiatalok, gyermekes családok a környék nagyobb városaiba költözve találnak munkalehetőséget. Fontos cél a népességmegtartás miatt is olyan vonzó környezet (települési, természeti és gazdasági) kialakítása, mely megállítja, és megfordítja a népesség fogyását.

II.1.4. Gazdasági környezet: A térség társas vállalkozásainak száma kicsivel meghaladja a 2300-at, melynek 96 %-a 1-9 főt foglalkoztató vállalkozás. A 10 legnagyobb foglalkoztató 30-1000 főt foglalkoztat.

Mellettük nagyon sok az egyéni vállalkozó, akik részben főállásúak, részben mellékállásúak.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya 6 %, az iparban 55 %, a szolgáltatásokban 39%. A térség ipar-központúságát jellemzően a nagyobb városok ipari dominanciája okozza, de a

korábban szintén jelentős ipari múlttal rendelkező települések ipari foglalkoztatotti aránya is erősíti ezt a megállapítást (pl. Kincsesbánya).

A térség gazdasági szerkezetváltása részben megtörtént, de a mezőgazdaság még mindig fontos szerepet tölt be a kisebb településeken, csak úgy, mint az erdészeti és faipari vállalkozások.

A három kistérségről általánosan elmondható, hogy a vállalkozók innovatívak, kitartóak, új technológiák iránt érdeklődőek. A vállalkozók céljai között szerepel új technológiák bevezetése, új termékek előállítása. A munkaerőre jellemző, hogy sok jól képzett szakembert találni, nagy részük viszont ingázik a térség nagyobb városaiba, helyben tartásuk nehéz.

Az országos főutak közelében fekvő néhány településen a vállalkozások szempontjából az infrastruktúra kialakítása megfelelő, de a többi településen nagyon alacsony szintű.

A mezőgazdaságban a foglalkoztatottak téli munkalehetőségeinek szintje alacsony, a termőterületek általánosan gyenge minőségűek. Nagy kihívást jelentenek a várható globális felmelegedés káros hatásai.

A vállalkozók céljai között szerepel a környezetkímélő termesztési technológiák, biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés, az ökológizációra alkalmas új növényfajták nemesítése és terjesztése, a bio-, helyi termékek előállítása, állattartás növelése, illetve a turisztikai infrastruktúra kiépítése, fejlesztése.

A korszerű, hatékony, termelési és feldolgozási technológiák alkalmazása, együtt a piacra jutást segítő, térségi marketing termelői és kereskedelmi szervezetek létrehozásával egyre erősebben megfogalmazott igény. Az alternatív energia felhasználásra irányuló igények magasak, különös tekintettel a korszerű biomassza fűtési, napkollektoros, napelemes rendszerekre nagy a kereslet a lakosság, a köztisztviselők és a vállalkozások között, de elterjedésüket gátolja magas beruházási költségük. (Oka: magas az erdősültség, hagyománya van a biomassza fűtésnek)

1990 óta a foglalkoztatottsági viszonyok nagyban átrendeződtek, a foglalkoztatottak számának fokozatos csökkenése mellett megjelentek a munkanélküliek, és emelkedett az inaktív népesség száma is.

A térségben élő álláskeresők száma a munkavállaló korú népességen belül jelentős kb. 2500 fő.. A munkanélküliség mértéke a 2010-es évi felmérés alapján 7,8% átlagban.

A munkanélküliek száma, aránya 2008-tól extrém módon megemelkedett. A gazdasági válság hatására a térség aktív korú népességének jelentős részét foglalkoztató térségi és azon kívüli multinacionális vállalkozások elbocsátásokra kényszerültek, így volt olyan időszak 2008-2012. között, amikor több mint kétszeresére nőtt a munkanélküliek száma 2007-hez képest. A foglalkoztatottság mértéke 2012 folyamán kezdett javulni, azonban még a nyári idején sem érte el a korábbi évek átlagát.

Az önkormányzatok a munkanélkülieket lehetőség szerint közcélú foglalkoztatásban részesítik, Számukra önkormányzati közmunkát, közhasznú szolgáltatást és közcélú foglalkoztatást biztosítanak, bár a 2011 évtől változott közmunkában történő foglalkoztatás, sajnos drasztikusan lecsökkentette a közcélúként foglalkoztathatók számát.

Az önkormányzatok által rendszeres szociális segélyben részesítettek száma fokozatosan emelkedik.

A térség munkahely-teremtési gondokkal küzd, a foglalkoztatási lehetőségek meglehetősen szűkek. Különösen hátrányos helyzetben vannak a kistérségeken élő családok nők. A korábban megszűnt üzemek és a munkaerő-leépítések folyamatosan újratermelik a munkanélküliséget.

A térségben foglalkoztatottak 50%-a a bányászat, a feldolgozóipar területén dolgozik, ami egyben a legnagyobb vállalkozási szektort is jelenti. 9%-os a kereskedelem területén történő

foglalkoztatás. A többi területen 1-8%-os foglalkoztatás mutatkozik. A legalacsonyabb foglalkoztatási szektor a pénzügyi közvetítés (1%)

A térség területén nagy az ingázás. A Móri kistérségben a foglalkoztatottak 48%-a ingázik. Arányaiban a legnagyobb az ingázás Nagyveleg lakói esetében, 88%-uk nem a községben dolgozik. Az ingázás célpontjai Mór és Székesfehérvár. A Zirci kistérségben a foglalkoztatottak döntő többsége ingázik, elsősorban Veszprém, Győr irányába. A Veszprémi kistérség a foglalkoztatottság tekintetében Magyarországon az élmezőnyben található. A helyben történő munkavégzés mellett, jelentős az ingázók aránya, amelynek elsődleges célállomásuk Veszprém és a városkörnyéki munkahelyek. (36%).

Összefoglalás: a térségre jellemző, hogy nagyon alacsony a helyben történő foglalkoztatás, a munkaképes korú lakosság jelentős része ingázik. A vállalkozások száma alacsony, és jellemzően mikrovállalkozások, nem ritkán önfoglalkoztatók. Legnagyobb problémájuk a forráshiány, mely miatt nagyon kevés az olyan termék, szolgáltatás, mely a hozzáadott érték növelésére irányulna. Emiatt a helyi munkaerő sem jut munkához, a gazdaság fejlődése nem indulhat meg mindaddig, amíg csak nyersanyagok eladása történik meg. A szűk piaci helyből eredő nagy verseny az összefogást sem teszi lehetővé, holott az együttműködés számos előnyt jelenthetne.

II.1.5. Társadalmi környezet: A térség szervezeteinek munkáját a rugalmasság, az informális kapcsolatok dominanciája, idealizmus jellemzik. A társadalmi problémák iránti érzékenység, a nyitottság és a tolerancia bürokráciamentes tevékenységük alapértékeinek számítanak.

A térség gazdasági, munkaerő-piaci kiszolgáltatottsága, az egyén szükségleteinek hierarchiáján való nehezebb magasabb szintre jutása miatt a szervezeteknek külön gondot kell fordítaniuk az szociokulturális animációra, melynek elsődleges feladata az érdekek felismertetése, a szükségleteket igényé alakítsa, és azok közösségben történő megvalósításának segítése. A lakosság önszerveződési aktivitásának fokozódása a településeken hiánypótló, innovatív szerepet töltenek be, és ma már egy rendkívül heterogén összetételű, társadalmi támogatottsággal bíró önálló civil szektort alkotnak. A legdominánsabb tevékenységi terület a szabadidő szervezésének felvállalása, és a kultúrával kapcsolatos feladatokat ellátása. Mindkét tevékenység szervezésénél gondot fordítanak a helyi és a társadalmi igények összehangolására, jelentős közösség-szervező, hagyományőrző hatással és turisztikai vonzerővel rendelkeznek. Programjaikat a rendszeresség és a magas színvonal jellemzi. Magas számban található még a sporttal, oktatással foglalkozó szervezetek is, továbbá meghatározó a turisztikával (TDM), településfejlesztéssel, lakásüggyel foglalkozók és a szociális ellátásban résztvevő szervezetek száma. Ez utóbbi szervezetekre komoly feladat vár a térségben növekvő számú hátrányos helyzetű személyek, családok segítségével, az általános életviteli tudatformálásban. Alacsony viszont a vagyonszociális védelem, környezetvédelem, a gazdaság- és vállalkozásfejlesztés, egészségügy, terén szerepet vállalók aránya. A szervezetek az általuk meghatározott célok eléréséhez megfelelő problémameglátással és szakmai tudással rendelkeznek, de anyagi lehetőségeik meglehetősen csekélyek. Az ún. belső források (alaptevékenységből, gazdálkodási tevékenységből származó bevétel, tagdíj stb.) aránya nem meghatározó. Pénzeszközöknek döntő része külső forrásokból fakad, lehetőségeik nagy mértékben külső tényezők döntéseitől függenek, ami még inkább esetlegessé teszi a működésüket és autonómiájuk csökkenéséhez vezethet. A non-profit szféra hatékonyabb működése érdekében hálózati formában működő tanácsadó és érdekvédelmi fórum alakult, mely a lakosság, a civil szervezetek és az

önkormányzat közötti együttműködést, valamint a szervezetek erőforrásainak fejlesztését hivatott segíteni. A vidékfejlesztésre önálló non-profit szervezet alakult.

Összefoglalás:

Bár darabszámát tekintve viszonylag sok civil szervezet működik a térségben, szerepük mégis korlátozott. Ez részben abból ered, hogy ezen bejegyzett szervezetek jelentős része nem aktív, mivel a civil szféra a felmerülő költségek forrásigényét nagyon nehezen tudja megteremteni. Továbbá, sok olyan együttműködés létezik, amely civilnek minősül, viszont bejegyzés, hivatalos forma nélkül működik.

Nagy lehetőségek vannak a civil szférában, azonban ezek kihasználása az elmúlt időszak tapasztalatai alapján szűkös és eseti. Összességében elmondható, hogy évről-évre erősebb a civil szektor, és az önkormányzatok egyre jobban támaszkodnak tudásukra, kapacitásaikra, pl. egy rendezvény megszervezésében, különböző fejlesztéseknél stb. Fontos megemlíteni, hogy nagyon sok pályázati forrást igénybe vehetnek (EU-s és hazai források is pl. NCA, és egyre több térítésmentes képzés áll rendelkezésükre).

II.2. A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A térségi kohézió megteremtésében, erősítésében rendkívül fontos szerepe van a LEADER programnak. A program a kisebb, homogén, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt összetartozó térségeket tekinti a vidékfejlesztés célterületének. „A Bakonyért” térség esetében is jól működött a földrajzi adottságok azonosságán alapuló érdekközösség. A HACS azért lehet eredményes, mert mozgósítani tudja valamennyi szféra szereplőit, összegyűjti, egyesíti és ösztönzi az elérhető emberi erőforrásokat a közszférából, a magán-, a civil- és az önkéntes szférából. A szektorokon, ágazatokon átnyúló együttműködés a Bakonyért HACS esetében 70 partnert tömörít egy szövetségbe. A Bakonyért egyesület esetében az erős turisztikai és értékvédelmi (kulturális és épített örökség, hagyományörzés) érdekeltég volt a fő mozgatórugó. Ez végül tükröződött a stratégiában, a tervezett intézkedésekben és a projektek kiválasztásban is. A HVS –t mintegy 500 beérkezett projektjavaslatra alapozva készítették el, az anyag 2008. februárra elkészült, de végleges formáját 2009 októberében nyerte el. Közben, 2008 szeptemberében született meg az FVM határozat a HACS hivatalos elismeréséről.

Azóta is a térség 29 önkormányzatával, rajtuk keresztül pedig a lakossággal szoros a kapcsolat. Lehetőségek szerint minél több fórumon juttatjuk el az információkat a partnereinknek: honlapunk napi frissítésű, havonta hírleveleket állítunk össze, rendszeresen a szakmai rendezvények. Az egyesület saját projektek megvalósításával is igyekszik a közösség összefogására, hálózatépítésére (pl. települési túraútvonalak kialakítása, Közösségi Videó képzés és hálózatépítés, Bakonyi Helyi Márka védjegy kialakítása stb.).

Hazai és nemzetközi rendezvényeken népszerűsítjük a helyi kézműveseink munkáját, térségünk látnivalóit, szolgáltatásait.

2010 nyarán az erdélyi Nyárádmente Kistérségi társulással partnerségi megállapodást írtunk alá. E mellett minden évben térségi támogatónkkal partneri megállapodást kötöttünk.

Jelen HVS felülvizsgálata során is a helyi közösségek széles körét tudtuk megszólítani. A tervezés folyamán magas számban fogalmazódtak meg fejlesztési javaslatok. Helyi segítők sora támogatta a tervezők munkáját. Fórumainkon igyekeztünk több településre eljutni, amelyeken résztvettek az ittlakók, vállalkozók, civilek és önkormányzati képviselők egyaránt. Ennek megfelelően, a 2013-15. közötti időszakra vonatkozó HVS is a helyi szereplők véleményét tükrözi, az abban megfogalmazott elvek, irányok reális alapokon nyugszanak.

II.3. A LEADER megvalósítása során elért eredmények áttekintése

A korábbi HVS felülvizsgálata során a térségben összesen 7 db fejlesztési prioritás és 19 db fejlesztési intézkedés fogalmazódott meg, melyből az első körben 9 került meghirdetésre.

1. körös LEADER eredmények:

Célterület	Fejlesztési forrás (Euro)	Lekötésre került összeg (Euro)	Lekötésre került (%)	Maradvány (Euro)	Forint (277,95 Ft/euro)
Vidéki székhely/telephelyi infrastruktúra és szolgáltatói háttér kialakítás	48 676	4 095	8,4	44 581	12 391 289
Helyi termék előállítása	72 000	0	0	72 000	20 012 400
Bakancsos, családi, terepkerékpár és lovas túraútvonalak hálózatának kialakítása	20 000	0	0	20 000	5 559 000
Mindenre kiterjedő térségi turisztikai termék arculat elkészítése	20 000	0	0	20 000	5 559 000
Hagyományteremtő és -őrző közösségi rendezvények	240 000	22 709	9,4	217 291	60 396 033
Műemlék építmények megóvása-felújítása	240 000	117 443	48,9	122 557	34 064 718
Térségek közötti és nemzetközi együttműködés	24 000	8 635	36	15 365	4 270 702
Lókút faluközpont-belső terek felújítása	17 688	0	0	17 688	4 916 380
Új turisztikai termékek létrehozása és meglévők fejlesztése	40 000	0	0	40 000	11 118 000
Egyéb keret (ki nem írt HPME lévő források)			0	469 000	130 358 550
Összesen:		152 882		1038482,00	288 646 072

2. körös LEADER eredmények:

Célterület	Fejlesztési forrás (Euro)	Lekötésre került összeg (Euro)	Lekötésre került (%)	Maradvány (Euro)	Maradvány forintban (314,58 Ft/Euro)
Helyi termék előállítása, a termékek, szolgáltatások piacra jutásának támogatása	283955	283955	100	0	0
Mikro- kis és középvállalkozások létrehozása és fejlesztése	62874	62874	100	0	0
Lókut faluközpont - belső terek felújítása	15628	15628	100	0	0
Szabadidő eltöltését, az egészséges életmód megőrzését szolgáló többfunkciós közösségi terek kialakítása, fejlesztése	208176	208176	100	0	0
Meglévő és új bakonyi turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése, fejlesztése	289152	283698	98,1	5454	1715868
Kis értékű bakonyi rendezvény	22215	16207	73	6008	1890086
Bakonyi nonprofit szervezetek célszerű tevékenységéhez kapcsolódó eszközök beszerzése	80918	80918	100	0	0
Bakonyi rendezvény, rendezvénysorozatok támogatása	95369	95369	100	0	0
Műemlék építmények megóvása-felújítása	159148	150071	94,3	9077	2855384
Helyi márka kialakítása a Bakonyban	25151	25151	100	0	0
ÖSSZESEN	1242586	1222047		20539	6461338

Leader 2. körös statisztika:

	Beérkezett pályázatok száma (2011)	Támogatott (2012)	Forráshiány miatt elutasított (2012)	Elutasított (2012)	Visszavont (2012)	Lekötésre került összeg (Ft-ban) (2012)
Beérkezett pályázatok összesen:	154 db (ebből 5 db összeférhetetlen)	129 db	4 db	17 db	4 db	384.431.881.-
<i>Helyi termék előállítása, a termékek, szolgáltatások piacra jutásának támogatása</i>	6 db	5 db	1 db	0	0	89.326.438.-
<i>Mikro- kis- és középvállalkozások létrehozása és fejlesztése</i>	26 db	26 db	0	0	0	19.778.995.-
<i>Lókút faluközpont - belső terek felújítása</i>	1 db	1 db	0	0	0	4.916.380.-
<i>Szabadidő eltöltését, az egészséges életmód megőrzését szolgáló többfunkciós közösségi terek kialakítása, fejlesztése</i>	16 db	14 db	0	1 db	1 db	65.488.137.-
<i>Meglévő és új bakonyi turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése, fejlesztése</i>	7 db	6 db	0	1 db	0	89.245.813.-
<i>Kis értékű bakonyi rendezvény</i>	30 db	23 db	0	7 db	0	5.098.445.-
<i>Bakonyi nonprofit szervezetek célszerű tevékenységéhez kapcsolódó eszközök beszerzése</i>	39 db	33 db	0	5 db	1 db	25.455.129.-
<i>Bakonyi rendezvény, rendezvénysorozatok támogatása</i>	24 db	18 db	0	3 db	2 db	30.001.089.-
<i>Műemlék építmények megóvása felújítása</i>	4 db	2 db	2 db	0	0	47.209.334.-
<i>Helyi márka kialakítása a Bakonyban</i>	1 db	1 db	1 db	0	0	7.912.121.-

LEADER forrásallokáció 2012.:

	Ft	Összesen (1. és 2. kör) €	Arány
LEADER forrás a 138/2012 (XII.17.) IH közlemény alapján	652541473	2074326	100%
Lekötésre került összeg, szolgáltatás fejlesztés (314,58 Ft/€)	229949486	730973	35,2%
Lekötésre került összeg, gazdaság-fejlesztés (314,58 Ft/€)	203553393	647064	31%
Maradvány összesen (292,3 Ft/€)	203525218	696289	33,8%

A III. tengely megvalósítása során elért eredmények áttekintése

Az első körös kiírás folyamán 39 db kérelem érkezett be, ebből 20 db lett nyertes, ami jó aránynak mondható. Össességében 6 db mikrovállalkozás (rendelkezésre álló források 14%-a), 2 db turisztikai fejlesztés (rendelkezésre álló források 18%-a), 8 db falu-fejlesztés (rendelkezésre álló források 22%-a) és 4 db vidéki örökség (rendelkezésre álló források 49%-a) részesült támogatásban mintegy 192,7 millió Ft összegben. A vállalkozások közül eszköz és gépbeszerzés, műhely felújítás és építése, minőségbiztosítási rendszer bevezetése, bolt kialakítása célok valósultak meg. A turisztikai fejlesztések körében 1 db új vendégház kerül kialakításra, 1 db meglévő pedig szolgáltatását bővítette. A kistelepüléseken 6 db játszótér, 3 db közpark, pihenőhely fejlesztése, valamint 4 db templom és egy közösségi ház felújítása képezte a megvalósult vagy megvalósítás alatt álló projekteket.

III-as tengely 2. körös eredmények

Jogcímek	Beérkezett támogatási kérelmek száma (db)	Támogatott (db)	Elutasított (db)	Beérkezett igény (Ft)	Kötelezettség vállalás (Ft)
Vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatás	7	7	0	94.317.081.-	91.389.298.-
Falumeújításra és fejlesztésre igénybe vehető támogatás	5	3	2	65.715.654.-	42.607.477.-
Turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez	8	4	4	109.134.687.-	59.130.292.-
Mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatás	7	2	5	39.893.650.-	10.055.302.-
Összesen:	27	16	11	309.061.072.-	203.182.369.-

III-as tengely 3. körös eredmények:

Jogcímek	Beérkezett támogatási kérelmek száma (db)	Támogatott (db)	Elutasított (db)	Beérkezett igény (Ft)	Kötelezettség vállalás (Ft)
Vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatás (ügyintézés alatt)	10	7	3	187836537	ügyintézés folyamatban
Falumegújításra és fejlesztésre igénybe vehető támogatás (ügyintézés alatt)	24	20	4	359879507	ügyintézés folyamatban
Turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez	7	5	2	170005130	112778210
Mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatás	6	5	1	119879074	69801619
Összesen:	47	37	10	837600248	

III-as tengely összesített eredmények:

Jogcímek	1. körben lekötött forrás €-ban		2. körben lekötött forrás €-ban		3. körben lekötött forrás €-ban		Jelenleg rendelkezésre álló forrás €-ban
	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	
Vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatás	43290	114690	-	328796	-	-	946192
Falumegújításra és fejlesztésre igénybe vehető támogatás	-	253527	-	153292	-	-	232118
Turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez	-	125350	-	212737	-	358 505	-
Mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatás	-	162311	-	36177	-	232 118	-

Eredményeinket áttekintve elmondható, hogy a fejlesztési források iránt a 2-3. körben nőtt meg jelentősen az igény, az első körös eredmények inkább tapasztalatszerzésre voltak megfelelőek

(számunkra és az ügyfelek számára egyaránt) és elősegítették, hogy a Stratégia 2011-es felülvizsgálatakor széles rétegek számár elérhető, népszerű kiírások szülessenek.

Az Egyesület az eltelt időszakban nagy hangsúlyt fektetett tevékenységeinek ismertetésére, vidékfejlesztési koordináló szerep felvállalására, saját projektek megvalósítására és természetesen a fejlesztési források népszerűsítésére. Ennek köszönhetően a LEADER 2. és a III. tengely 3. körében már nagyon népszerűek voltak pályázataink, rengeteg potenciális ügyfelet készítettünk fel a sikeres pályázat benyújtásra, illetve saját projektjeinket is a LEADER támogatások által valósítjuk meg.

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy az összes fejlesztési forrást kihelyezzük olyan térségi, megalapozott fejlesztésekhez, amelyek hozzájárulnak a Stratégiában kitűzött célok megvalósításához.

A gazdasági válság hatására a korábban még elvárható munkahelyteremtő beruházások helyét átvették a munkahelymegtartó vállalatok, így sok esetben nem sikerült tömeges munkahelyteremtő beruházásokat támogatnunk. A következő ciklusban ezzel a kérdéssel foglalkozni kell.

További probléma, hogy nincs központilag kidolgozott, stratégia megvalósítását valóban mérő monitoring rendszer, így igen nehéz felmérni, hogy tevékenységeink mennyire járultak hozzá a stratégiai célok megvalósulásához.

Legnagyobb eredmény, hogy „A BAKONYÉRT” Akciócsoport eggyé kovácsolódott, a bakonyi tájat felölelő egységben hálózatok működnek az önkormányzatok, civilek és vállalkozások szintjén és sok helyi fejlesztési elképzelést koordinált módon, közösen alkotnak meg a helyi szereplők.

II.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

A Helyi Vidékfejlesztési stratégia megvalósításának elmúlt időszaka számos tapasztalattal segítette a munkacsoport munkáját a következő időszakra vonatkozó fejlesztési elképzelések megfogalmazásában.

A 2011-es felülvizsgálat során már olyan célterületek kerültek kiírásra, melyekre valós és nagyszámú igény mutatkozott, így a megalkotott 10 célterület nagyon sikeresnek bizonyult és jelentős forrást sikerült lekötöni. A célterületek kiírásai nagyrészt megfelelőek és a mostani felülvizsgálatban is az intézkedések alapját képezik, de vannak olyan részletek, melyek a pályázók érdekében további módosításra szorulnak, illetve új célterületek kialakítása is fontos. . Közösségünk kommunikációja a kezdetektől az volt, hogy a forrásokat kiegyensúlyozottan, lehetőség szerint minden évben a pályázók rendelkezésére bocsátjuk, tehát nem volt soha cél a forráskiosztás az első körben. Ennek is köszönhető, hogy a pályázók azon köre nyújtott be kérelmeket, ahol a fejlesztés időszerű volt, a többiek várták az újabb kiírásokat.

Az elmúlt évek tapasztalatai, a folyamatos ügyfél konzultációk, tanácsadások, fórumok, újabb projektterületek alapján továbbra is fenntartható és fenntartandó a 2011-ben felvázolt új irány, amely – az eredeti HVS-től nem eltérően – a térség jövőképeinek megvalósításához erőteljesebben, hatékonyabban tud hozzájárulni.

II.5 SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
- A térségben vonzó a természeti és épített környezet, országos híru műemlékek is	- A természeti értékek megközelíthetősége a közutat elhagyva nem megoldott, a kiránduló

<p>találhatók itt. Kedvező feltételek, sokszínű turisztikai kínálat várja az aktív kirándulókat. Kiepipített közúthálózat, közvetlen kapcsolódás országos jelentőségű főútvonalakhoz</p> <ul style="list-style-type: none"> - Értékes tájképi környezet, magas erdősültség. A felhasználható ipari fa mennyisége magas és folyamatos. - Tiszta levegő, rendezett város- és falukép, a települések többsége teljes közművel rendelkezik. Élénkül az alternatív energia iránti érdeklődés. - Erősödik a nemzetiségi csoportok (pl. szlovák, német) jelenléte, saját rendezvényekkel jelennek meg. - A közösségi programokat szervezők munkája aktív és jelentős. Több országos hírű rendezvénynek van hagyománya a térségben. A lakosság lokálpatrióta és vendégszerető. - Az itt élők érzékenyek a társadalmi problémák iránt. Magas a non-profit szervezetek aktivitása, erős helyi közösségek működnek. - A munkaerőpiacon a túlkínálatból adódóan szelekcióra van lehetőség. Szaktudás. 	<p>utak kiépítése hiányos, nincsenek kerékpár- és lovas túraútvonalak. Kevés az elkerülő útszakaszok száma, magas a tranzitforgalom. A természeti és épített környezet állagmegóvására fordítható pénzüsszeg alacsony, állapotromlás.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A túra utak használata a magánbirtokok miatt korlátozott. - Erdőterületeken az állami tulajdon aránya rendkívül magas. - Településszerkezet, kistelepülések magas aránya. - A településeken alacsony a helyben történő foglalkoztatás, a fiatalok egy része városba költözik, kevesebb pénz jut az önkormányzatoknak a közfeladatokra és a településszépítésre. Alacsony az alternatív energiák, technológiák használata, emiatt a környezetet sok negatív hatás éri és magasak a működési költségek. A fenntartható, környezetbarát gazdálkodással kapcsolatosan hiányosak a tapasztalatok. - Az együttműködések, a lehetőségek közös kiaknázása nehézkesen megy. - Hiányosnak mondható a szálláshely-struktúra. A szolgáltatást nyújtók kínálati palettája szűkös. Alacsony a külföldi vendégéjszakák száma. - A non-profit szervezetek szervezeti struktúrája nem megfelelő, alacsony a pályázati forrásteremtés. Alacsony ismeretek a szervezet működtetéséről. - Jellemző a népességfogyás. Helyben kevés a munkalehetőség, emiatt sok az ingázó. Kevés a magasabb számú munkaerőt foglalkoztató üzem. - A foglalkoztatási lehetőségek beszűkültek, a munkaerő leépítések folyamatosan újratermelik a munkanélküliséget.
<ul style="list-style-type: none"> - A kisvállalkozók együttműködők, helyismerettel rendelkeznek, könnyen elérhetők, egy részük potenciális támogatói a civil kezdeményezéseknek. Létező faipari vállalkozások - Igény jelentkezett a gazdasági szereplők 	<ul style="list-style-type: none"> - Több az önfoglalkoztató kényszervállalkozás. Alacsony a hozzáadott érték a termelésben. Hiányos ismeretek a vállalkozásvezetés tekintetében, illetve a pályázati úton megszerezhető forrásokról. Jellemző a pénzügyi forrás hiánya, a pénzügyi-banki konstrukciók rugalmatlanok a vállalkozások számára. A piac kiszámíthatatlan. - A gazdasági szereplők egységes piacra juttatásához nincs megfelelő szervezet, mely

<p>szervezett módon történő piacra juttatására.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A helyi termék előállítás és értékesítés egyre jellemzőbb a térségben . - A hagyományörző kézműves mesterségeket folytatók között többen iparművészek, országos ismertséget vívtak ki maguknak. 	<p>szakmailag teljes körűen helyt tudna állni, illetve a szereplők közti együttműködés is gyenge még..</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hiányzik a megfelelő marketing tevékenység, az aktív és hatékony érdekképviselet. A direktértékesítés helyett még mindig jellemzőbb a közvetett értékesítés ezen a területen. - Hiányzik a megfelelő marketing tevékenység, gyenge az együttműködési hajlandóság
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - A térség országon belüli fekvésének, közlekedési kapcsolatainak kihasználásával jobban bekapcsolódhatunk a gazdasági vérkeringésbe - jó képző intézményekkel megfelelő szakmunkaerő képzése biztosítható a helyi igényekhez igazodva - helyben termelt jó minőségű alapanyagok feldolgozása és kereskedelme iránt nő az igény, van rá projekt. - erdészeti utak bekapcsolása a túraútvonal hálózatokba - faipari vállalkozások fejlesztésével magasabb hozzáadott érték - biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés, ökológiai gazdálkodás - piacra jutást segítő marketing tevékenységek és szervezetek - turisztikai kínálat csomagba szervezése és kiajánlása - civil szervezetekben rejlő potenciál kiaknázása - Új együttműködések kialakulása a gazdasági szereplők között (pl. túraútvonalak, helyi termékek). 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - utófinanszírozás miatt a pályázati aktivitás csökken - elvándorlás - időszakos nehéz megközelíthetőség - a gazdasági válság elhúzódása - fizetőképes kereslet további csökkenése - csökkenő vendégéjszakák - csökkenő termelő tevékenység - az egyszemélyes vállalkozások megszűnésével a szakmunka gyárakba vándorol és eltűnik - a befektetők érdeklődése elapad - a dráguló megélhetés kihat a környezetre, fokozódik a környezetszennyezés - intézmények bezárása a kistelepüléseken - szociális ellátások szűkülnek, ez a közösség településeinek helyzetét tovább nehezíti

III. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

A térség a jövőképe kialakítását egyértelműen a turizmusra alapozza. Azonban tudva levő, hogy amint az egyik iparág megerősödik, az kihatással bír minden más gazdasági ágra, felemelve azokat. A közutak és mellékutak fejlesztése következtében a természeti és épített értékek megközelítése megfelelő módon megoldottá válik. Ezzel párhuzamosan kiépülnek a kerékpár és lovas túraútvonalak. Mindezek elősegítik a térség turisztikai színvonalának emelését, mellyel együtt jár a turisztikai szolgáltatások bővülése. Miután az idegenforgalom fejlődik, egyértelmű következmény a vendégéjszakák számának emelkedése is. Szeretnénk, ha a nemzetiségi csoportok és a különböző testvér-települési és külföldi gazdasági kapcsolatok megerősödése

révén a térségbe egyre több külföldi vendég érkezne. A kapcsolódó szolgáltatások, mint például az éttermi szolgáltatás, a szépségipar, a kiskereskedelem, a kézművesség és még számos szolgáltatás, mind profitálni tudnak az ide érkező vendégekből, hiszen a turisták egyben azonnali fizetőképes keresletet jelentenek. Amennyiben erősödésnek indul a vállalkozói szféra, egyenes következmény, hogy szükségessé válik számukra a megfelelő képzettség, illetve újabb képzés megszerzése illetve a szolgáltatások fejlesztése, bővítése. A világ az egészség, a táplálkozás reformkorát éli. Kiemelten fontos szerep jut a hagyományos módon, illetve bio módon előállított élelmiszereknek. A vidék újabb kitörési ponttal találja szemben magát, ez pedig a helyi termék előállítása, és annak direkt módon történő értékesítése és ezáltal az önellátó képesség növelése. Bekapcsolódva egyre nagyobb szerephez juthatnak a hagyományőrző kézműves mesterek, akik portékáikat többek között a hagyományos ételek, italok tárolásához, illetve díszítéséhez is készíthetik. Hagyományos érték hagyományos értékben. Mindez a vidék előállításában. A külföldiek is egyre nagyobb érdeklődést mutatnak a régi időket idéző tárgyak, finomságok iránt. A non-profit szervezetek is nagyobb szerephez jutnak az által, hogy számos szolgáltatást tudnak ők is kínálni. Például rendezvényeken felléphetnek néptánc, népzene, egyéb népművészeti vagy akár sport, polgári védelmi szolgáltatás kínálatával, a kapott támogatásokból pedig szervezetük fenntartása biztosíthatóvá válik. Mindezekből egyértelműen következik, hogy a befektetői kedv pozitív irányba mozdul el a térségben, a munkahelyek száma emelkedik, a kisvállalkozások pedig biztos és növekvő profittal számolhatnak. A vállalkozások növekvő árbevétellel számolhatnak, az önkormányzatok pedig növekvő adóbevétellel. Ezekből utak, épületek újulhatnak meg és növekedhet az életszínvonal. Fontos megemlíteni, hogy preferálni szükséges az alternatív, megújuló energiák és technológiák használatát.

Azonban a fent részletezett jövőkép egyik nélkülözhetetlen eleme, hogy minden beruházás pénzügyi alapja megteremthető legyen. Ehhez elengedhetetlen a pályázati források teljes körű kihasználása. A pályázati kedv növelését a megfelelő felkészültséggel bíró szakemberek aktívan elősegítik. Minél szélesebb körben ismertetik meg a lehetőségeket a térségben élők körében, elősegítik a megfelelő minőségű pályázatok elkészítését, valamint segítik a forrással való elszámolást és a fenntarthatóságot.

Összességében tehát elmondható, hogy közösségünk területén a programozási időszak végére a bakonyi térség környezeti és kulturális értékeire fenntartható módon épített turisztikai fejlesztések kezdődnek, melyek kapcsolódnak a helyi gazdaság erősítését szolgáló fejlesztésekhez, így növelve a foglalkoztatottságot és az itt élők alternatív jövedelmét.

III.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

A helyzetelemzésben is megállapítást nyert, hogy a közösség területén az együttműködések szintje még mindig alacsony. Ugyanakkor a mai nehéz gazdasági helyzetben mindhárom szektor területén további jelentős forráselvonásokkal kell számolni, tehát az együttműködés, a PPP alapú finanszírozás létkérdés. A hazai és nemzetközi pályázati források hatékony lehívásához a helyi szereplők minél szélesebb körű összefogása szükséges annak érdekében, hogy a fejlesztés a lehető legtöbb eredményt generálja.

Közösségünk esetében a vállalkozások száma alacsony, ezek jellemzően mikrovállalkozások, nem ritkán önfoglalkoztatók. Legnagyobb problémájuk a forráshiány, mely miatt nagyon kevés az olyan termék, szolgáltatás, mely a hozzáadott érték növelésére irányulna. A vállalkozók céljai között szerepel a környezetkímélő termelési technológiák, biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés, az ökológizációra alkalmas új növényfajták nemesítése és terjesztése, a bio-, helyi termékek előállítása, állattartás növelése, illetve a turisztikai

infrastruktúra kiépítése, fejlesztése. Az adottságokon alapuló fenntartható gazdasági fejlődés célkitűzés keretében a vállalkozások fejlesztése területén szeretnénk mérhető eredményt elérni: minél nagyobb számban fenntartható projekteket megvalósítani munkahelyteremtéssel. Fontos, hogy kisvárosaink vállalkozóit is tudjuk fejleszteni, növelve versenyképességüket. Támogatjuk az eszközbeszerzést, infrastruktúrafejlesztést, helyi termékek előállítását, marketingjét és piacra jutását is. Fontosnak tartjuk az önellátó térséget, ezért kiemelten támogatjuk a megújuló energiák elterjesztését a területünkön.

A projektgyűjtések egyértelműen alátámasztják azt az elsősorban önkormányzat és civil igényt, mely a települések megújítására irányul. Szinte minden település szeretné fejleszteni szolgáltatásait, épített infrastruktúráját annak érdekében (pl. rendezvényter, szabadidős létesítmények, információs táblák, utcabútorok, játszóterek), hogy a lakosság komfortérzetét növelje. Ezt a települések megújítása, alapszolgáltatások fejlesztése célkitűzésen belül kívánjuk megvalósítani.

A térség kitörési pontjaként a turisztikát jelölte meg, így nagyon fontos és népszerű fejlesztési cél a meglévő és új turisztikai fejlesztések generálása, a szolgáltatások fejlesztése, bővítése.

Szükséges a falusi szálláshelyek további fejlesztése, ugyanakkor más szálláshely kategóriák fejlesztése, szolgáltatás bővítése is, valamint a kisvárosok felzárkóztatása a turisztikai fejlesztésekben, melyre az Adottságokon alapuló turizmus fejlesztése célterület jelent megoldást. Új feladat a turizmus szereplőinek hálózatszerű összefogása, köztük együttműködések generálása. Ennek egy jó alapja lehet az Egyesület által saját projektként megvalósított interaktív turisztikai útvonal hálózat, illetve a Bakonyi Helyi Márka védjegy turisztikai szektor együttműködése.

Mint a SWOT elemzésből is kiderült, térségünk kiemelkedően gazdag az épített örökségekben. Szükséges ezek védelme, hiszen más forrásból sok esetben nem lehetséges az állagmegóvás és az új funkciókkal való ellátás. Emellett fontos a kulturális örökség megőrzése, a települési és térségi rendezvények támogatása. E célok megvalósítására az Örökség megőrzése célkitűzés szolgál.

III.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

1. Célkitűzés: „Adottságokon alapuló fenntartható gazdasági fejlődés”. A három kistérségről általánosan elmondható, hogy a vállalkozók innovatívak, kitartóak, új technológiák iránt érdeklődőek. A vállalkozók céljai között szerepel új technológiák bevezetése, új termékek előállítása. A munkaerőre jellemző, hogy sok jól képzett szakembert találni, nagy részük viszont ingázik a térség nagyobb városaiba, helyben tartásuk nehéz.

Az 1. célkitűzéshez sorolt intézkedések:

1. Helyi termék előállítása, a termékek, szolgáltatások piacra jutásának támogatása, LEADER
- 2., mikro – kis és középvállalkozások létrehozása és fejlesztése LEADER
3. mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése III. tengely

2. Célkitűzés: „Települések megújítása, alapszolgáltatások fejlesztése”. A települések tekintetében megállapítható, hogy a települési infrastruktúrák, szolgáltatások fejlesztésre szorulnak, a lakók nagy része igényli és elvárja a rendezett településképet, a meglévő épületek, közterületek felújítását, szolgáltatások fejlesztését. Mindezek fontos megtartó erőt képeznek a kistelepülések számára.

A 2. célkitűzéshez sorolt intézkedések:

- 1.a települési infrastruktúra fejlesztése, településkép javítása III. tengely,
- 2, Többfunkciós bakonyi közösségi terek kialakítása, fejlesztése, illetve kapcsolódó eszközbeszerzés LEADER

3. Célkitűzés: „Adottságokon alapuló turizmus fejlesztése”. A turisztikai fejlesztések az elmúlt évtizedekben már megkezdődtek a térségben, így sok esetben azok tovább fejlesztése, a szolgáltatások kibővítése, szálláshelyek felújítása és bővítése a cél, az új kialakítások mellett. A falusi szálláshely mellett a kereskedelmi és egyéb szálláshelyek fejlesztése is indokolt.

A 3. célkitűzéshez sorolt intézkedések:

- 1, meglévő és új bakonyi turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése, fejlesztése, LEADER
2. új turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése és meglévők színvonalának fejlesztése III. tengely

4. Célkitűzés: „Örökség megőrzése”. A térség épített öröksége egyedülálló, ugyanakkor ennek gondozása óriási feladat és a források is szűkösek. Olyan fejlesztések szükségesek, melyek az építészeti örökség megőrzését és az épület funkcióval, közösséggel való megtöltését célozzák meg. Ugyanakkor fontos a helyi rendezvények támogatása is, hiszen minden település igényli ezeket a programokat.

A 4. célkitűzéshez sorolt intézkedések:

1. Építészeti örökség megőrzése és fejlesztése III. tengely
2. Kisvárosok fejlesztése LEADER
- 3, Bakonyi rendezvény, rendezvénysorozatok támogatása, LEADER
4. non-profit szervezetek cél szerinti tevékenységéhez kapcsolódó eszközök beszerzése, LEADER
5. Közösségi videózáshoz kapcsolódó eszközök beszerzése, képzésen részvétel

5. Célkitűzés: „Természet és környezetvédelem”. A Bakony természeti környezetének védelme fontos feladat. A természetközeli, megújuló energiák alkalmazásának célja az energetikai önellátásra, költségtakarékosságra való törekvés a vállalkozói, civil és közszférában egyaránt.

Az 5. célkitűzéshez sorolt intézkedések:

1. Önellátó bakonyi térséggé válás támogatása

III.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

1.1. Intézkedés: Helyi termék előállítás, a termékek, szolgáltatások piacra jutásának támogatása

- HPME jogcím: LEADER - Vállalkozás alapú fejlesztés
- HPME forrás: LEADER
- HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Adottságokon alapuló fenntartható gazdasági fejlődés”
- HPME felépítése:
 - Helyzet / Adottság: A térségben számos őstermelő tevékenykedik, akiknek jelentős része kis üzemméretben, fejletlen technológiával állítja elő termékeit, melyeket feldolgozás, palackozás nélkül árusít, jóllehet vannak pozitív

kezdeményezések (pl. Hárskút). A térség szereplői számára még idegen a saját, egyébként magas színvonalú termék eladásának szükségessége és módja. Az együttműködésre való hajlandóság e szereplőkben megtalálható. A termeléshez megfelelő környezeti adottságok állnak rendelkezésre.

- **Probléma / Lehetőség:** Egy feldolgozó üzem létesítésének nagy költségvonzata van, melyet nehéz kitermelni, ezért a gazdálkodók jelentős része a feldolgozás nélküli, nagykereskedelmi felvásárlás "rabja". Számos esetben már az elinduláshoz szükséges tőke is hiányzik, így sokan elesnek e kiegészítő jövedelemtermelési lehetőségektől.
- **Megoldás:** Helyben gyűjtött és termelt helyi termékek előállításának és marketingjének támogatása. A támogatást a helyi őstermelők, magánszemélyek, egyéni vállalkozók, mikro – kis és középvállalkozók, egyházak, non - profit szervezetek csoportjai kapják (akik a legjobb feltételeket biztosítják az induláshoz).
- **Eredmény:** A javaslat eredményeként létrejön legalább 3 db, az előírásoknak megfelelő feldolgozó, palackozó, mely minimum 3 helyi termékeket előállító csoport igényeit elégíti ki. Minimum 3 munkahelyet szeretnénk létesíteni, elsősorban nők, hátrányos helyzetűek számára, akik nehezen jutnak helyben munkához. A rendszer beindulásával könnyebben fognak csatlakozni a szereplők, mivel biztosítva látják maguk és családjuk számára a könnyebb megélhetést, a befolyó bevételt.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonyhána, Bakonyoszló, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Bodajk, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápar, Szentgál, Zirc

1.2. Intézkedés: Mikro – kis és középvállalkozások létrehozása és fejlesztése

HPME jogcím: LEADER - Vállalkozás alapú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Adottságokon alapuló fenntartható gazdasági fejlődés”

HPME felépítése:

- **Helyzet /Adottság:** A térség vállalkozásainak száma meghaladja a 2300-at, ezek 96 %-a 10 fő alatti foglalkoztató. Ezek a vállalkozások meghatározó részét képezik a vidéki gazdaságnak mind szociális, mind foglalkoztatási szempontból. A térségben számos üzleti szempontból is vonzó befektetési lehetőség azonosítható, melyek egy része kihasználatlan marad. A helyben található munkahelyek száma kevés, nagy az ingázók aránya.
- **Probléma/Lehetőség:** Sok vállalkozás a jelenlegi gazdasági helyzetben nem tud kisebb fejlesztésekbe se belevágni, nekik nagy segítség az általunk kínált maximum egy millió forint értékű támogatás.
- **Megoldás:** Új mikro – kis és középvállalkozások létrehozása, illetve működő mikro – kis és középvállalkozások fejlesztésének támogatása által a vállalkozói aktivitás, a versenyképesség, az innovációs képesség ösztönzése, munkahelyek megtartása és újak létrehozása, valamint a gazdasági szerkezet fejlesztése.
- **Eredmény:** Legalább 30 db vállalkozás fejlesztése.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyháza, Bakonyoszló, Bakonyzentkirály, Balinka, Bárd, Bodajk, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

1.3. Intézkedés: Mikroállalkozások létrehozása, fejlesztése

HPME jogcím: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - Mikroállalkozások létrehozása, fejlesztése

III. tengelyes kiírás

HPME forrás: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Adottságokon alapuló fenntartható gazdasági fejlődés”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A térség vállalkozásainak száma meghaladja a 2300-at, ezek 96 %-a 10 fő alatti foglalkoztató. Ezek a vállalkozások meghatározó részét képezik a vidéki gazdaságnak mind szociális, mind foglalkoztatási szempontból. A térségben számos üzleti szempontból is vonzó befektetési lehetőség azonosítható, melyek egy része kihasználatlan marad. A helyben található munkahelyek száma kevés, nagy az ingázók aránya.
- Probléma/Lehetőség: A vállalkozások nagy része korszerűtlen technológiát alkalmaz, nem tud fejlődni, a szükséges tőke, az együttműködés, és az információ hiánya miatt. A helyi vállalkozások létrehozása és fejlesztése nagy előrelépést jelentene a térség szempontjából a gazdasági fejlődés, a helyi foglalkoztatás területén. A fejlődés során a környezetvédelmi előírások betartása, a környezeti fenntarthatóság biztosítása szükséges.
- Megoldás: Támogatás nyújtása a következő tevékenységekre: eszköz beszerzése, épület fejlesztése, kisléptékű infrastruktúra-fejlesztés; minőségbiztosítási és környezetirányítási rendszer, szabvány bevezetése.
- Eredmény: Létrejön egy olyan, a helyi adottságokra, igényekre és humán kapacitásra épülő vállalkozói szféra, amely a helyben történő foglalkoztatást is magasabb szinten képes lehetővé tenni. A 10 vállalkozás támogatásával és 5 vállalkozás létrehozásával 5 új munkahelyet teremtünk, és 10 munkahelyet tartunk meg. A vállalkozások hozzáadott értéke nő. Az önkormányzatok iparüzési adóbevétele is növekszik. Ez fenntartható gazdasági fejlődést eredményez, a vidéki térségek szociális és gazdasági hátrányát csökkenti.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyháza, Bakonyoszló, Bakonyzentkirály, Balinka, Bárd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál,

2. 1. Intézkedés: Települési infrastruktúra fejlesztése, településkép javítása

HPME jogcím: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - Falumegújítás és -fejlesztés

HPME forrás: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - Falumegújítás és -fejlesztés

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Települések megújítása, alapszolgáltatások fejlesztése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: Valamennyi településen található olyan nem védett faluközponti építmény, amely külső felújításra szorul (pl. ravatalozó, művelődési ház). Felújításra szorulnak a faluképet javító parkosítások, az azokhoz kapcsolható játszóterek és a természeti környezetet kímélő nem alapvető infrastruktúra elemei, amelyek összességükben az élhetőbb környezeti állapotot biztosítanak. A térségben 19 település rendelkezik parkkal és 23 településen található egyéb közterület, pl. játszótér. Probléma/Lehetőség: A meglévő parkok nagy része ad-hoc jelleggel van kialakítva, melyek nem illeszkednek a faluképbe. A parkokban, játszótereken lévő eszközök, padok, asztalok, szemetesek, balesetveszélyesek, nem felelnek meg az EU szabványoknak. Az omladozó vakolatú településközponti épületek olyan elhanyagolt faluképet mutatnak, amely az életminőség romlását és az esélytelenség érzését közvetítik. Megoldás: Támogatjuk településközponti, közösségi funkciót szolgáló épületek külső felújítását; a település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztéseket, alapvetően a helyben megtermelt mezőgazdasági termékek értékesítése feltételeinek javítása céljából új piacok létrehozását, meglévők fejlesztését, bővítését, kültéri, közcélú feladatokat ellátó játszóterek kialakítását, a meglévők korszerűsítését.

Eredmény: A támogatás eredményeként 9 településen megújulnak a játszóterek, 4 új létesül; 10 településen rendezetté válnak parkok/sétányok/zöldfelületek és egyéb közterületek, 6 épület külső felújítása valósul meg. A támogatások elősegítik az együttműködési formák erősítését, az élhetőbb környezet megteremtésével a falvak népesség megtartó képességének javulását. A falukép ilyen módon történő megújítását szolgáló támogatások ösztönzik a helyi közösségi kezdeményezéseket, emelik a természeti és épített környezeti értékeket. Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál

2.2. Intézkedés: Többfunkciós bakonyi közösségi terek kialakítása, fejlesztése, illetve kapcsolódó eszközbeszerzés

HPME jogcím: LEADER – Közösségi célú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Települések megújítása, alapszolgáltatások fejlesztése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A települések bel- és külterületén, adott a lehetőség olyan terek kialakítására, amelyek a településen átmenő vagy ott tovább maradó vendégek szabadidejének aktív eltöltését teszik lehetővé. Ezek hiánya több helyen is megfigalmazódott.
- Probléma/Lehetőség: A megfelelő közösségi terek hiánya egy település népességmegtartó erejét és a megfelelő, településért tenni akaró közösségek kialakulásának esélyét csökkentik.
- Megoldás: Több funkciós, közösségi célú ifjúsági, szabadidős, sportlétesítmények, erdei tornapályák, rendezvényterek, játszóterek kialakítása, fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak szervezett események lebonyolítására. Játszóterek kialakítása, felújítása csak Bodajk, Herend, Zirc esetében támogatható e keretből, mivel ők a III. tegelyből ki vannak zárva, így ez a fejlesztés számukra

csak itt oldható meg. Játsszótér kialakításakor legalább egy darab mozgáskorlátozott játszótéri eszköz beszerzése kötelező.

- Eredmény: A forrás teljes lekötése esetén 10 db a szabadidő eltöltését, az egészséges életmód megőrzését szolgáló többfunkciós közösségi tér kialakítása, fejlesztése.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Bodajk, Borzavár, Cesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

3.1. Intézkedés: Meglévő és új bakonyi turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése, fejlesztése

HPME jogcím: LEADER – Vállalkozás alapú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Adottságokon alapuló turizmus fejlesztése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A térség természeti-kulturális adottságai olyan lehetőséget biztosítanak a térség fejlődése számára, amely kevés helyen adott: a nagy kiterjedésű erdők, természeti képződmények mind hozzájárulhatnak a turizmus fejlődéséhez. Sok turista tölt néhány napot a Bakonyban és számuk a gazdasági válság hatására nő.
- Probléma/Lehetőség: A meglévő szálláshelyek tekintetében nagyon eltérő a színvonal. Az ide látogatók szeretnék alacsony költséggel magasabb szolgáltatást igénybe venni. A fejlesztések során ezeknek az igényeknek lehetne eleget tenni.
- Megoldás: Támogatás vehető igénybe olyan fejlesztésekre, amelyek új vagy már működő vendéglátóhelyek, (239/2009. (X.20.) Korm. rendelet szerinti) panzió, üdülőház, kemping, közösségi szálláshely, egyéb szálláshely - kivéve falusi szálláshely - kialakításával, bővítésével, korszerűsítésével, szolgáltatásainak fejlesztésével növelik a turizmus színvonalát. Falusi szálláshely kialakítására, bővítésére, korszerűsítésére, szolgáltatásainak fejlesztésére, vendéglátóhely kialakítására csak Bodajk, Herend, Zirc városok pályázhatnak. Eredmény: 5 db meglévő vagy új bakonyi turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése, fejlesztése.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Bodajk, Borzavár, Cesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

3.2. Intézkedés: Új turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése és meglévők színvonalának fejlesztése

HPME jogcím: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - A turisztikai tevékenységek ösztönzése

III. tengelyes kiírás

HPME forrás: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - A turisztikai tevékenységek ösztönzése

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Adottságokon alapuló turizmus fejlesztése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A térségben jelenleg is jelentős számú olyan turista jelenik meg, akik olyan társadalmi réteghez tartoznak, amelynél a magasabb szállás árak gondot okoznak. A természeti és infrastrukturális adottságokból, a vendégek jellegéből - pl. osztálykirándulás - következik, hogy a vendégek rövid időt - pár napot - töltenek itt, sokszor úgy, hogy napról napra máshol szeretnének megszállni. A rendelkezésre álló ifjúsági és falusi szálláshely száma kevés, komfortfokozata vegyes és a területi megoszlása sem célszerű. A horgászatra alkalmas tavak infrastruktúrája nem teljesen kiépített, ez nehezíti a hasznosítást. A meglévő horgászvizek folyamatos gazdálkodása, kiszámítható működése, kiépített megközelíthetősége megteremti a fejlesztés alapját.
- Probléma/Lehetőség: Probléma a falusi vendéglátás szereplőinél a nagyon vegyes színvonal. A vendégszeretet, a történelmi és kulturális múlt kihasználható lehetőség. A térségben élő különböző nemzetiségű lakosság lakás és tárgyi kultúrájának elemei karakteres, ugyanakkor korszerű kivitelezésben jellegzetes és egyedi arculatot eredményezhetnek. A térség településein, számos helyen adottak az alapfeltételei ifjúsági szálláshely kialakításának. A lehetőség abban rejlik, hogy ha az ifjúsági szállók kapacitását, színvonalát, valamint a területi elhelyezkedését a valós igényekhez igazítjuk. A horgászatra alkalmas tavak infrastruktúrája nem teljesen kiépített, ez nehezíti a hasznosítást. A meglévő horgászvizek folyamatos gazdálkodása, kiszámítható működése, kiépített megközelíthetősége megteremti a fejlesztés alapját.
- Megoldás: Támogatni kívánjuk falusi vendéglátóhelyek kialakítását és meglévők felújítását, minimum 6 fős férőhelyre. Gyermekek és ifjúsági táborok létrehozása, fejlesztése, figyelembe véve a vendégek várható számát, a célcsoportok jellegét. Szempont a környezet és természet védelme, ezáltal a hosszú távon való fenntarthatóság. Támogatni kívánunk olyan infrastrukturális fejlesztéseket, amelyek a térségben működő horgásztavaknál az infrastruktúrát és a biztonságos horgászás feltételeit javítják. Ezek az összehangolt fejlesztések lehetővé teszik a szélesebb körű felhasználást, ezzel a célzottan megjelenő horgászturisták számának növelését. Ezáltal a térségben található több működő horgásztó egy hálózatot alkotó turisztikai terméké válhat. A feltételek javítása egyben lehetővé teszi a horgászturisták családtagjainak is a térségbe vonzását. Eredmény: 20 vendéglátóhely jön létre, vagy újul meg. A második évtől kezdve mintegy 1000 vendégéjszaka és egyéb turisztikai bevétel növekedés várható. Az így kivitelezett falusi vendéglátóhely önmagában is vonzó lehet és hozhat forgalomnövekedést. A gyermek és ifjúsági tábor hálózat várhatóan minimum 10 fő állandó valamint legalább ennyi alkalmi munkahelyet teremt. A létrehozást követő harmadik évre várható a vendégéjszakák számának legalább 15000-el történő növekedése. A szállás és a kapcsolódó bevételek elérhetik az évi 70-80 millió forintot. A tevékenység jellegéből adódóan jelentős számban megnőhet a nők helyi alkalmazása. 10 horgászturisztikai infrastrukturális fejlesztést támogatunk. A horgászati lehetőségek bővülése, és komfortjának növekedése miatt nő a hazai vendégek száma. A horgászvendégek családtagjai növelik az ott eltöltött vendégéjszakák számát és az egyéb turisztikai bevételeket a horgásztavak vonzáskörzetében. Növekszik a természet közeli szabadidős tevékenységek híveinek száma.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyháza, Bakonyoszló, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál

4.1. Intézkedés: Építészeti örökség megőrzése és fejlesztése

HPME jogcím: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - A vidéki örökség megőrzése III. tengelyes kiírás

HPME forrás: ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - A vidéki örökség megőrzése

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Örökség megőrzése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A térségi települések rendelkeznek helyi vagy országos védettség alatt álló épülettel vagy településszerkezeti egységgel. Ezek nagy része felújításra, fejlesztésre szorul. A települések számos további, a helyi közösség által értékesnek, megőrzendőnek tartott építménnyel, zöldfelülettel rendelkeznek. A települések környezete kiválóan alkalmas tanösvények kialakítására.
- Probléma /Lehetőség: A települési önkormányzatok jellemzően nem rendelkeznek forrással a helyi védettség alatt álló vagy még nem védett építészeti örökség megőrzésére. A települések nincsenek ösztönözve a közösség által értékesnek tartott építmények védelem alá helyezésére. A településeken hasznosítatlan, vagy közösségi célra sokrétűbben kihasználható építmények, zöldfelületek vannak, amelyek állapota romlik.
- Megoldás: Támogatásban részesül a védettség alatt álló építmény felújítása, állagmegóvása, a települési zöldfelület fejlesztése, tájkép javítása, tanösvény fejlesztés. Épületfejlesztés esetén funkcióval történő ellátás szükséges.
- Eredmény: A támogatás eredményeként 50%-kal növekszik azon támogatható települések száma, amelyeken a védettséggel rendelkező építmény vagy zöldfelület található, és 10 objektum újul meg. Nem szűnik meg a védettséggel rendelkező épület funkciója az épület rossz állaga miatt. A megtartandó, ill. új funkció egyúttal a munkahelyek megtartását, vagy új munkahelyek létesítését is jelenti.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyháza, Bakonyoszló, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál

4.2. Intézkedés: Kisvárosok fejlesztése

HPME jogcím: LEADER – Közösségi célú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Örökség megőrzése”

HPME felépítése:

Helyzet /Adottság: A térség 4 kisvárosának számtalan olyan épülete és közterülete van, mely a település képét nagyban meghatározza, Ezek nagyrésze élő közösségi vagy egyéni érdekű funkcióval rendelkezik. Túlnyomó részük jelentős turisztikai vonzerő vagy az lehetne. Mindezek ellenére az építmények, **parkok** jelentős részének állaga és biztonsága rossz és folyamatosan romlik.

Probléma /Lehetőség: Az **épületek, parkok** állapotának romlása kulturális örökség elvesztésének veszélyével jár. A romló állag, illetve biztonság veszélyezteti az építmény, **park** funkcióját, rontja a településképet, csökkenti az örökség iránti érdeklődést, ezáltal a társadalom és a helyi közösség számára eszmei, az építmény tulajdonosa/kezelője számára gazdasági veszteséget eredményez.

Megoldás: Támogatásban részesülhet a **kisvárosi** építmény, építményrész, **park, közterület kialakítása, fejlesztése, biztonságosság tétele**. Támogatható tevékenységek: a fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó építési munkák, ingatlanhoz kapcsolódó, telekhatáron belüli kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések, a fejleszteni kívánt tevékenységhez kötődő eszközök beszerzése, tradicionális eszközök beszerzése, marketing kiadások.

Eredmény: A **kisvárosi** építmény **vagy park** visszanyeri eredeti funkcióját, vagy új, a közösség számára elérhető funkciót kap, **vagy biztonságossá válik**.

- Érintett települések köre: Mór Zirc, Bodajk, Herend

4.3.. Intézkedés: Bakonyi rendezvény, rendezvénysorozatok támogatása

HPME jogcím: LEADER – Közösségi és vállalkozási alapú

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Örökség megőrzése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A térség minden településén működik legalább egy non-profit szervezet, a legtöbb Zircen (59). Az összes 227 szervezet közül 164 foglalkozik kultúrával, vallással, sporttal, szabadidővel, oktatással, településfejlesztéssel. 12 település német, 2 település szlovák gyökerekkel rendelkezik, amelyeket ugyancsak civil szervezetek ápolnak. A kilencvenes évek eleje óta települési és mikrorégiós rendezvények, kül- és belföldi települési és civil szervezeti partnerkapcsolatok sora alakult ki és vált hagyománnyá.
- Probléma /Lehetőség: A szervezetek a céljaik eléréséhez szükséges szakmai tudással rendelkeznek, de anyagi lehetőségeik szűkösek. Belső forrásaik (alaptevékenységből, gazdálkodásból származó bevétel, tagdíj) aránya alacsony. Döntően külső forrásokból működnek, külső tényezőktől függnek, ez esetlegessé teszi értékőrző feladataik teljesítését és autonómiájuk csökkenéséhez vezethet.
- Megoldás: Minden olyan rendezvény, rendezvénysorozat megvalósítására, amely kulturális, ifjúsági, közösségfejlesztő, hagyományőrző, sport, művészeti, nemzetiségi vagy egészségmegőrző, környezetvédelmi célok valamelyikét szolgálja, és együttműködés keretében valósul meg. Nem támogathatók olyan sport rendezvények, amelyek a természeti környezet károsításával járnak.
- Eredmény: Legalább 8 bakonyi rendezvény, rendezvénysorozat támogatása. Ezek a rendezvények ismétlődően helyi értékeket hoznak létre és őriznek meg, a településen belül erősítik a generációk közötti kapcsolatot, erősítik a közösség településhez kötődését, erősítik a szomszédos települések közötti kapcsolatokat, turisztikai vonzerővel bírnak, így hosszú távon erősítik a helyi gazdaságot.

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonyhána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bánd, Bodajk, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény,

Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

4.4. Intézkedés: Bakonyi nonprofit szervezetek célszerű tevékenységéhez kapcsolódó eszközök beszerzése

HPME jogcím: LEADER – Közösségi célú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Örökség megőrzése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A térség minden településén működik legalább egy nonprofit szervezet. A civil szervezetek aktívak, kezdeményezők, és tevékenységükre nagy szükség van a települések fejlesztéseit tekintve, azonban kevés forrás áll rendelkezésükre működési feltételeik biztosítására, eszközök beszerzésére.
- Probléma /Lehetőség: A szervezetek a céljaik eléréséhez szükséges szakmai tudással rendelkeznek, de anyagi lehetőségeik szűkösek. Belső forrásaik (alaptevékenységből, gazdálkodásból származó bevétel, tagdíj) aránya alacsony. Döntően külső forrásokból működnek, külső tényezőktől függenek, ez esetlegessé teszi értékőrző feladataik teljesítését és autonómiájuk csökkenéséhez vezethet.
- Megoldás: Támogatás vehető igénybe nonprofit szervezetek feladatellátását segítő eszközök beszerzésére, mellyel tevékenységük végzésének színvonala nő. A támogatott cél szerinti tevékenységek: a nonprofit szervezetek esetében a bejegyzést igazoló alapító dokumentum alapján megfogalmazott célok: - egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység, - nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, prevenció tevékenység, - kulturális, művészeti, hagyományőrző tevékenység, - természetvédelem, állatvédelem, - környezetvédelem, - hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, - sport, - közrend és közlekedésbiztonság védelem.
- Eredmény: Legalább 24 db nonprofit szervezet célszerű tevékenységéhez kapcsolódó eszköz beszerzésének támogatása

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyháza, Bakonyoszló, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

4.5. Intézkedés: Közösségi videózáshoz kapcsolódó eszközök beszerzése, képzésen részvétel

HPME jogcím: LEADER – Közösségi célú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Örökség megőrzése”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: 2012. év végén 8 településről vettek részt Közösségi Videó képzésünkön, így elsajátították a kisfilm készítés alapjait. A résztvevők megfogalmazták igényüket, hogy a jövőben hálózati formában működjenek együtt és minél több kisfilmet készítsenek az akciócsoport területén.
- Probléma /Lehetőség: A civilszervezetek jelenleg nem rendelkeznek kisfilm készítéséhez szükséges speciális eszközökkel, illetve további szakmai képzés

szükséges annak érdekében, hogy a kisfilmeket magas minőségben tudják önállóan is elkészíteni.

- Megoldás: A 2012-ben tartott KöVi képzésen részt vett civil szervezetek hálózattá történő szervezése érdekében szükséges a pályázónkénti eszközbeszerzés és képzés, így a hálózat minden tagja önállóan is képes lesz KöVi kisfilmek készítésére.
- **Eredmény: kb 4-8 nonprofit szervezet KöVi eszközfejlesztése és képzése valósul meg**
Érintett települések köre: Bakonybél, Csetény, Eplény, Hárskút, Herend, Kincsesbánya, Szentgál, Zirc

5.1. Intézkedés: Önellátó bakonyi térséggé válás támogatása

HPME jogcím: LEADER – Közösségi, vállalkozási célú fejlesztés

HPME forrás: LEADER

HPME HVS célkitűzéshez rendelése: „Természet és környezetvédelem”

HPME felépítése:

- Helyzet /Adottság: A Bakony számtalan megújuló energia lehetőséggel bír, azok kiaknázása indokolt.
- Probléma /Lehetőség: Jelenleg a bakonyi lakosok, civilek és vállalkozók körében még nem terjedt el a megújuló energiák széleskörű alkalmazása, ezért az energetikai önellátás gyermekcipőben jár.
- Megoldás: Energetikai önellátásra, költségtakarékosságra való törekvés minden szférában a megújuló energiát önállóan vagy kombináltan alkalmazó infrastrukturális fejlesztések, eszközbeszerzések támogatása által.
- Eredmény: Kb 5 megújuló energiát alkalmazó beruházás..

Érintett települések köre: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyháza, Bakonyoszló, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Mór, Nagyesztergár, Nagyveleg, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

III.4. A HVS-ben megjelenő környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok

III.4.1. A HVS-ben megjelenő környezeti szempontok

Természetmegőrző vidékfejlesztés: Egyértelműen támogatnia kell a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a genetikai állomány és a természetes térszerkezet megőrzését;

Ökológikus vidékfejlesztés: A gazdálkodási tevékenységek, valamint a föld- és tájhasználat során az erőforrás-igény és környezethasználat vegye figyelembe a környezet korlátozott eltartóképességét és a helyi természeti adottságokat;

Szennyezés megelőzés, minimalizálás: Törekedjen a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve ahol ez nem lehetséges, e kibocsátások minimalizálására (a helyi környezetet csak az eltartó-képességéig terheli);

Tovagyűrűző negatív hatások minimalizálása: Mérsékelnie kell a mezőgazdaság okozta kedvezőtlen környezeti hatásokat; különösen nem erősítheti az elsivatagosodás, az éghajlatváltozás, a szélsőséges vízjárás, a talajpusztulás kedvezőtlen környezeti hatásait, továbbá nem vezethet a különböző környezeti rendszerek közötti szennyezés-átterhelésekhez;

Dematerializáció: A felhasznált ipari nyersanyagok (pl. műtrágya, növényvédő szer, agrotechnika) és energiahordozók mennyiségét, a szállítási és raktározási igényeket minimalizálni kell;

Újrahasznosítás: Az intézkedéseknek elő kell segíteniük a szennyvizek, a hígtrágyák és a hulladékok, mezőgazdasági melléktermékek újrahasznosítását;

Takarékosság a kimerülő készletekkel: A meg nem újuló természeti erőforrások és lételemek igénybevételét minimálisra kell szorítani;

Értékvédő gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal: A feltételeken megújuló természeti erőforrások és környezeti elemek készleteit, állapotát és önszabályozó képességét fenn kell tartani és ezeket csak megújuló képességük mértéke és üteme figyelembevételével lehet igénybe venni;

Ágazati integráció: Segítse elő a fenntartható közlekedéspolitikát, fenntartható energiapolitika, az ökológiai szemléletű tájgazdálkodás érvényre juttatását.

III.4.2 A HVS-ben megjelenő gazdasági szempontok

Prosperáló vidéki gazdaság: Segítse elő a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodást, a mezőgazdasági ágazat tökehiányának mérséklését, a gazdálkodás stabilitását és kiszámíthatóságát;

Integrált termékpolitika: Segítse elő az integrált termékpolitika érvényesülését azáltal, hogy a termelői és fogyasztói mintázatok átalakításának iránya az anyag és energia intenzív termékek és szolgáltatások körétől, az anyag és energia szegény, inkább tudás és kultúra alapú termelés és fogyasztás irányába mutasson;

Decentralizált vidékfejlesztés: Nem vezethet a mezőgazdasági vállalkozások indokolatlan koncentrációjához, és elő kell segítenie a vállalkozások sokszínűségét, verseny-egyenlőségét ;

„Termelj helyben, fogyassz helyben”: Segítse elő a helyi piacra jutást, a közösségi önellátást, támogassa a helyi élelmiszer-termelést és forgalmazást;

„Dolgozz helyben”: Segítse elő a helyben foglalkoztatást, a helyi kisvállalkozások fejlődését, a családi, kisközösségi gazdálkodási formák elterjesztését, támogassa a falusi életmód, a hagyományokon alapuló megélhetési formák térnyerését;

Minőségi termékek, innováció: Segítse elő a mezőgazdaságban az innovációt, az innovatív gazdálkodási technikák elterjesztését és a minőségi agrártermelést;

Diverzifikált vidéki termék kínálat: Segítse elő a sajátos értékesítésű, egyedi minőségű termékek (pl. hungarikum) előállítását;

Térségen belüli termelési együttműködések: Erősítse a térségen, településen belüli termék feldolgozási láncolat kialakítását, a termelők, gyártók egymásközti kereskedelmi kapcsolatainak javítását.

III.4.3 A HVS-ben megjelenő társadalmi szempontok, kritériumok

Helyi ökoszociális érdekelttség és társadalmi felelősség vállalás: Segítse elő, hogy az erőforrások használata felelősségtudatos körülmények között történjen, és a helyi közösségek érdekeit szolgálja.

Társadalmi méltányosság: Járuljon hozzá a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához;

Tudásalapú vidékfejlesztés: Segítse elő a mezőgazdaságban dolgozók képzését, hozzáférését az információhoz és a tudáshoz, segítse a gazdálkodást támogató helyi szellemi kapacitások, szolgáltatások kiépítését;

Társadalmi kohézió: Segítse, hogy a vidéki közösségek kitalálják saját jövőképeket, identitásukat, továbbá támogassa a térségek, települések társadalmi probléma importjának kikerülését (pl. városról kiköltözők vidéki szegregációja);

Szolidaritás, területi kohézió: Segítse elő az élelmiszertermelő és fogyasztó egymásra utaltságának felismerését, valamint a gazdaközösségek és a helyi társadalom kapcsolatának javítását;

Nemzedékek közötti igazságosság és társadalmi esély egyenlőség: Az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását kell megvalósítani, oly módon, hogy a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen;

Társadalmi részvétel: Segítse a gazdatársadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztési döntésekben, támogassa a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését;

3.5. Forrásallokáció

III-as tengely forrásallokációja:

Forrásallokációs tábla												
Jogcímek	Forrásallokáció		1. körben lekötött forrás		2. körben lekötött forrás		3. körben lekötött forrás		Rendelkezésre álló forrás			
	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen	Hátrányos helyzetű területen	Nem hátrányos helyzetű területen
Pénznem	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	Ft	Ft
Vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatás	-	1051839	43290	114690	-	328796	-	-	-	232118	-	73019680
Falumegújításra és fejlesztésre igénybe vehető támogatás	-	668376	-	253527	-	153292	-	-	-	946192	-	297653079

Turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez	-	727000	-	125350	-	212737	-	358 505	-	-	-	-
Mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatás	61839	452161	-	162311	-	36177	-	232 118	-	-	-	-
Összesen	61 839	2 899 376	43 290	655 878	-	731 002	-	590 623	-	1 178 310	-	370672759

Három kiírás volt, illetve egy központi kiírás a turisztika és mikrovállalkozások esetében. A turisztika és mikrovállalkozások jogcímeire az összes forrás kiosztásra került, jelenleg a falu-fejlesztés és vidéki örökség jogcímre beérkezett kérelmek értékelése zajlik. A várható forráskiosztás falu-fejlesztésben: 297.653079 Ft, vidéki örökségben: 73.019.680 Ft.

LEADER forrásallokáció:

Célkitűzés	Intézkedés	Pályázók köre	Gazdaság fejlesztés / Szolgáltatás fejlesztés	Támogatás min-max. mértéke (Ft)/projekt	Intézkedéshez rendelt elvárt eredmények
1. Adottságokon alapuló fenntartható gazdasági fejlődés	1.1. Helyi termék előállítás, a termékek, szolgáltatások piacra jutásának támogatása	Önkormányzat, önkormányzati társulás, Non-profit szervezet, Egyház, Magánszemély, Mikro-kis-közép vállalkozás, Egyéni vállalkozó, Östermelő	GF	200.000.- - 25.000.000.-	Kb. 2-4 helyi termék fejlesztése valósul meg
	1.2. Mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozása és fejlesztése	Magánszemély, Mikro-kis-közép vállalkozás, Egyéni vállalkozó	GF	200.000.- - 5.000.000.-	Kb. 7-20 kisvállalkozás és fejlesztése valósul meg
2. Települések megújítása, alapszolgáltatások	2.2. Többfunkciós bakonyi közösségi terek kialakítása,	Önkormányzat, önkormányzati társulás, Non-profit szervezet, Egyház,	SZF	200.000.- - 5.000.000.-	Kb. 5-10 közösségi tér, vagy kapcsolódó eszköztár

fejlesztése	fejlesztése, illetve kapcsolódó eszközbeszerzés				fejlesztése valósul meg
3. Adottságokon alapuló turizmus fejlesztése	3.1. Meglévő és új bakonyi turisztikai szállás- és vendéglátóhelyek létesítése, fejlesztése	Önkormányzat, önkormányzati társulás, Non-profit szervezet, Egyház, Magánszemély, Mikro-kis-közép vállalkozás, Egyéni vállalkozó	GF	200.000.- - 20.000.000.-	Kb. 3-7 bakonyi szálláshely és vendéglátóhely fejlesztése valósul meg
4. Örökség megőrzése	4.2. Kisvárosok fejlesztése	Önkormányzat, önkormányzati társulás, Non-profit szervezet,	SZF	200.000.- - 10.000.000.-	Kb. 3-4 kisvárosi fejlesztés valósul meg
	4.3. Bakonyi rendezvények, rendezvénysorozatok támogatása	Önkormányzat, önkormányzati társulás, Non-profit szervezet, Egyház, Magánszemély, Mikro-kis-közép vállalkozás, Egyéni vállalkozó	GF SZF	200.000.- - 1.500.000.-	Kb. 10-20 bakonyi rendezvény, rendezvény sorozat valósul meg
	4.4. Bakonyi nonprofit szervezetek célszerű tevékenységéhez kapcsolódó eszközök beszerzése	Non-profit szervezet	SZF	200.000.- - 750.000.-	Kb. 10-20 nonprofit szervezet fejlesztése valósul meg
	4.5. Közösségi videózáshoz kapcsolódó eszközök beszerzése, képzésen részvétel	Non-profit szervezet	SZF	200.000.- - 1.000.000.-	Kb. 4-8 nonprofit szervezet KöVi eszközfejlesztése és képzése valósul meg
5. Természet és környezetvédelem	5.1. Önellátó bakonyi térségérvényesítés támogatása	Önkormányzat, önkormányzati társulás, Non-profit szervezet, Egyház, Mikro-kis-közép vállalkozás,	GF SZF	200.000.- - 5.000.000.-	Kb. 4-10 megújuló energiát alkalmazó fejlesztés

		Egyéni vállalkozó			valósul meg
ÖSSZESEN					kb. 290.000.000 Ft

IV. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések

IV.1 Nyilvánossági intézkedések, projektötlet – gyűjtés

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia tervezése/felülvizsgálata során Egyesületünk nagy hangsúlyt fektetett a térégben élők folyamatos tájékoztatására. Honlapunkon és az önkormányzatok honlapjain is meghirdettük a felülvizsgálatot. A polgármesteri hivatalokba kihelyezésre kerültek a tájékoztató plakátok.

Honlapunkon rendszeresen megjelentettük az aktuális munkaanyagokat, hozzászólásokat. Egyesületünk célja a stratégia átalakítása oly módon, hogy az a lakosság véleményét, javaslatait tükrözze. Ennek érdekében lakossági fórumokat szerveztünk térségünk több pontján is. A helyszíneket úgy választottuk meg, hogy az egyesületünkhöz tartozó mindhárom kistérségbe eljussunk, azokra a településekre is ahonnan eddig nem érkezett be pályázat. A felülvizsgálat rövid időszaka alatt összesen 2 fórumot tartottunk 14 résztvevővel. A felhívásainkra beérkezett projektötletek száma 44 db; 15 településről érkezett be. Ebből civil 9 db, vállalkozó 25 db, önkormányzat 5 db, magánszemély 5 db.

A TKCS ülések során szintén biztosítottuk a nyilvánosságot, minden ülés idejét és a jegyzőkönyveket, munkaanyagokat a honlapunkon is megjelentettük.

IV.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

„A BAKONYÉRT” Egyesület megalakulásakor célul tűzte ki a Bakony komplex fejlesztését, a helyi együttműködések erősítését, a vállalkozások fejlesztését és a vidéki életminőség javítását.

Az elmúlt közel 5 éves működésünk folyamán is a fő célkitűzés az összefogások generálása, erősítése, a Bakonyba vidékfejlesztési források juttatása, illetve a helyi emberek motiválása, aktivizálása volt. Ezen célok eddig részben valósultak meg. Az egyre erősödő központi feladat kiosztás és delegált feladatellátás végrehajtása ugyanis negatív mértékben befolyásolta az Egyesület közösségfejlesztő, tagság megtartó munkáját, hiszen a rendelkezésre álló humán kapacitást nem arra kellett/kell fordítani, amiről valójában a vidékfejlesztés szól.

Ennek ellenére az Egyesület a központilag előírt kötelező feladatok mellett saját és közös projektek megvalósításában is részt vesz, országos és nemzetközi együttműködésekben (pl. Naturama Szövetség, Nyáradszereda Kistérség, spanyol együttműködés) dolgozik.

Az Egyesület a jövőben is szeretné ellátni mindazon feladatait, melyekkel az itt élőkön segíthet. Továbbra is működteti tanácsadási szolgáltatását a projektek fejlesztése érdekében, ellátja a kérelemkezelési feladatokat, hogy az ügyfelek helyben tudjanak intézkedni, tevékenyen hozzájárul a még meglévő vidékfejlesztési forrásaink (III. és IV. tengelyek) lehetőség szerinti

maradékalan kiosztásához, saját megvalósításban hajt végre együttműködésen és szemléletformáláson alapuló projekteket, jó példák bemutatásával igyekszik a helyiek tudását szélesíteni.

A LEADER-szerű működés feltételeinek érvényesülése az Egyesület működésében:

- Terület alapú, multi - szektorális, integrált stratégiák alkalmazása, amelyek célja a helyi gazdasági potenciál egészének hasznosítása: az Egyesületi stratégia tervezésekor és felülvizsgálatakor folyamatosan figyeltük a helyi fejlesztési elképzeléseket, illetve a területi adottságokat, ezek mentén kerültek kialakításra az együttműködésen alapuló bakonyi célterületek.
- Alulról jövő kezdeményezések felkarolása: a Stratégiánk tervezésénél végig a helyi projektötletekre alapoztunk, azt az ötletek változásával rugalmasan átterveztük. A stratégiai célkitűzés és jövőkép a bakonyi emberek összefogását és fejlesztési elképzeléseit tartalmazza.
- A helyi lakosság aktivizálása, bevonása a fejlesztési folyamatokba: Az Egyesület saját projektjével (pl. túraútvonalak kialakítása) igyekszik a lakókat bevonni a vidékfejlesztési és közösségfejlesztési folyamatokba, emellett mi is részt veszünk a különböző települési rendezvényeken, szervezünk fórumokat annak érdekében, hogy folyamatosan követhessük a településeken történeteket és ösztönözzük őket pl. az ÚMVP források igénybe vételére.
- Kapcsolatteremtés, élő kapcsolatrendszer és együttműködés kialakítása a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása érdekében: Tagjai vagyunk a NATURAMA Szövetségnek, rendszeresen részt veszünk más térségek programjain, illetve külföldi konferenciákon. Nemzetközi kapcsolatépítés is fontos feladatunk, partnerscsoportunk a Nyáradszeredai Kistérség, emellett spanyol csoportokkal is együttműködünk.
- Az innováció növelése: A stratégiában és a pályázati kiírásainkban megjelenik az innovatív megoldások elismerése, ösztönzése mind a gazdaságfejlesztés, mind pedig a rendezvényszervezés kiírásoknál.

A helyi partnerség erősítése: Nagyon fontos feladatunk a helyi és az akciócsoport területén lévő együttműködések generálása, koordinálása és erősítése, illetve az együttműködésen alapuló projektek támogatása. Pályázati kiírásaink mindegyike együttműködésen alapuló fejlesztéseket ír elő.

A” BAKONYÉRT” Egyesületben mindhárom szféra képviselői részt vesznek a stratégia alkotási és végrehajtási folyamatban, a Közösség életében, és az Egyesület is saját példáján keresztül igyekszik az összefogásban rejlő lehetőségeket bemutatni.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

5. Mellékletek

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

V.1. A HVS felülvizsgálat során végzett tevékenységek.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia tervezése/felülvizsgálata során Egyesületünk nagy hangsúlyt fektetett a térségben élők folyamatos tájékoztatására. Ennek érdekében 2 lakossági fórumot szerveztünk térségünkben és folyamatosan személyes konzultációs lehetőséget biztosítottunk.

HVS felülvizsgálatot indító elnökségi ülés – TKCS felállítása: Zirc, 2013. március 26.

Fórumok:

- 2013. március 26. Kincsesbánya, 9:30 h
- 2013. március 26. Zirc, 15 h

További TKCS ülések:

- 2013. április 2. Zirc, 16 h, részt vett: 7 fő
- 2013. április 4. Zirc, 16 h, részt vett: 7 FŐ

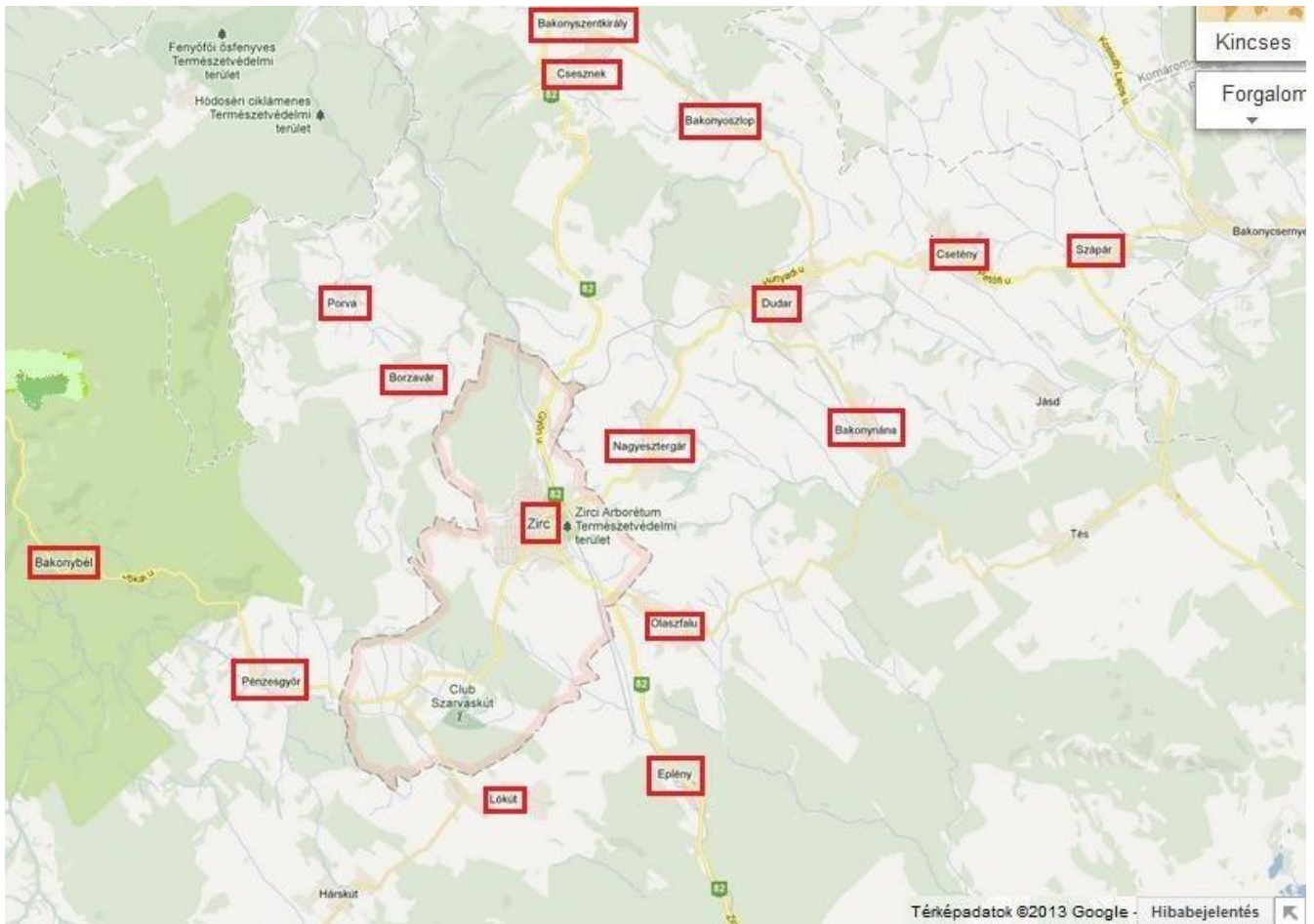
További közgyűlések:

- 2013. április 9. Zirc, 17 h, részt vett: 13 FŐ

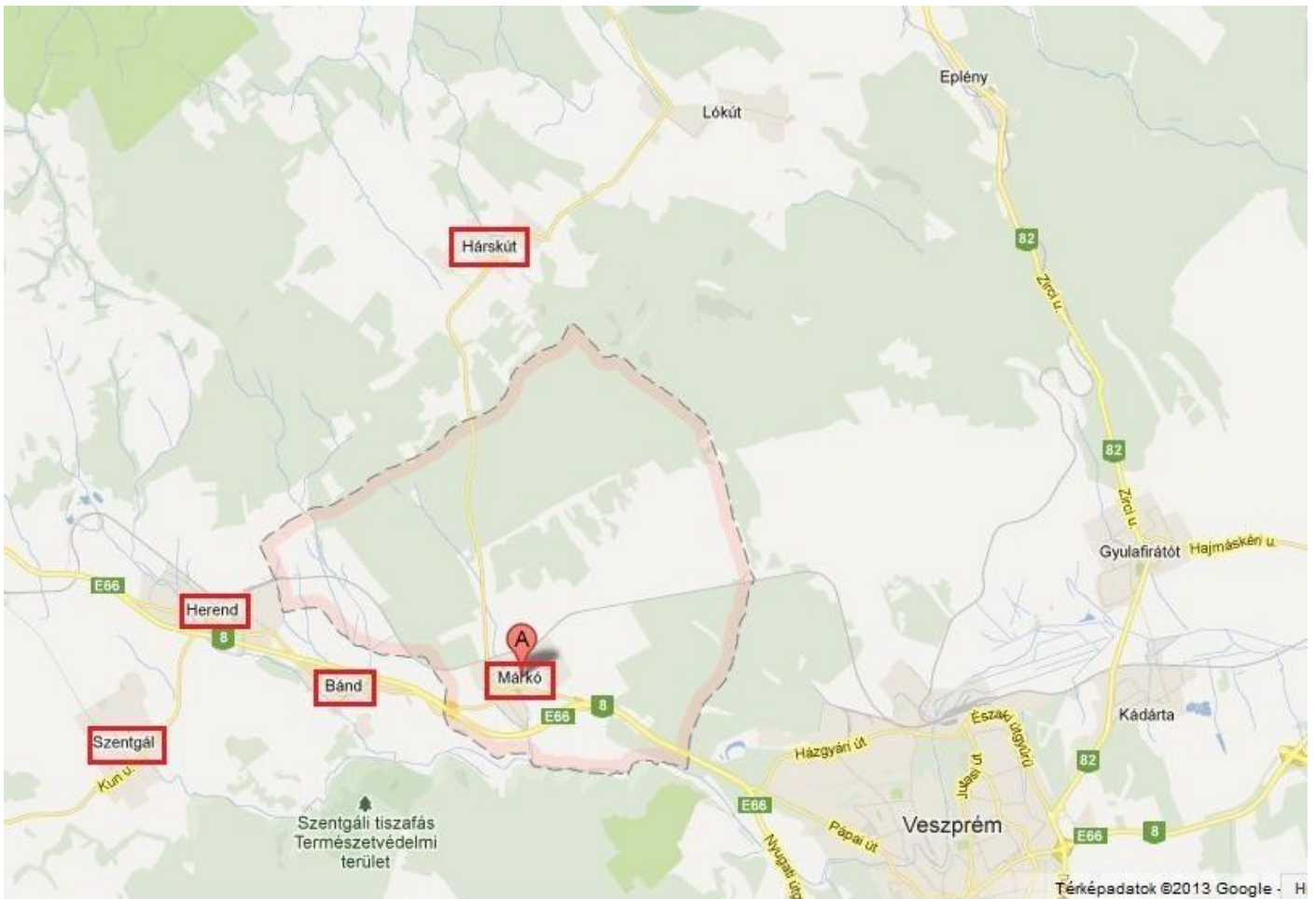
V.2 Melléklet: Térképek

Zirci kistérség érintett települései

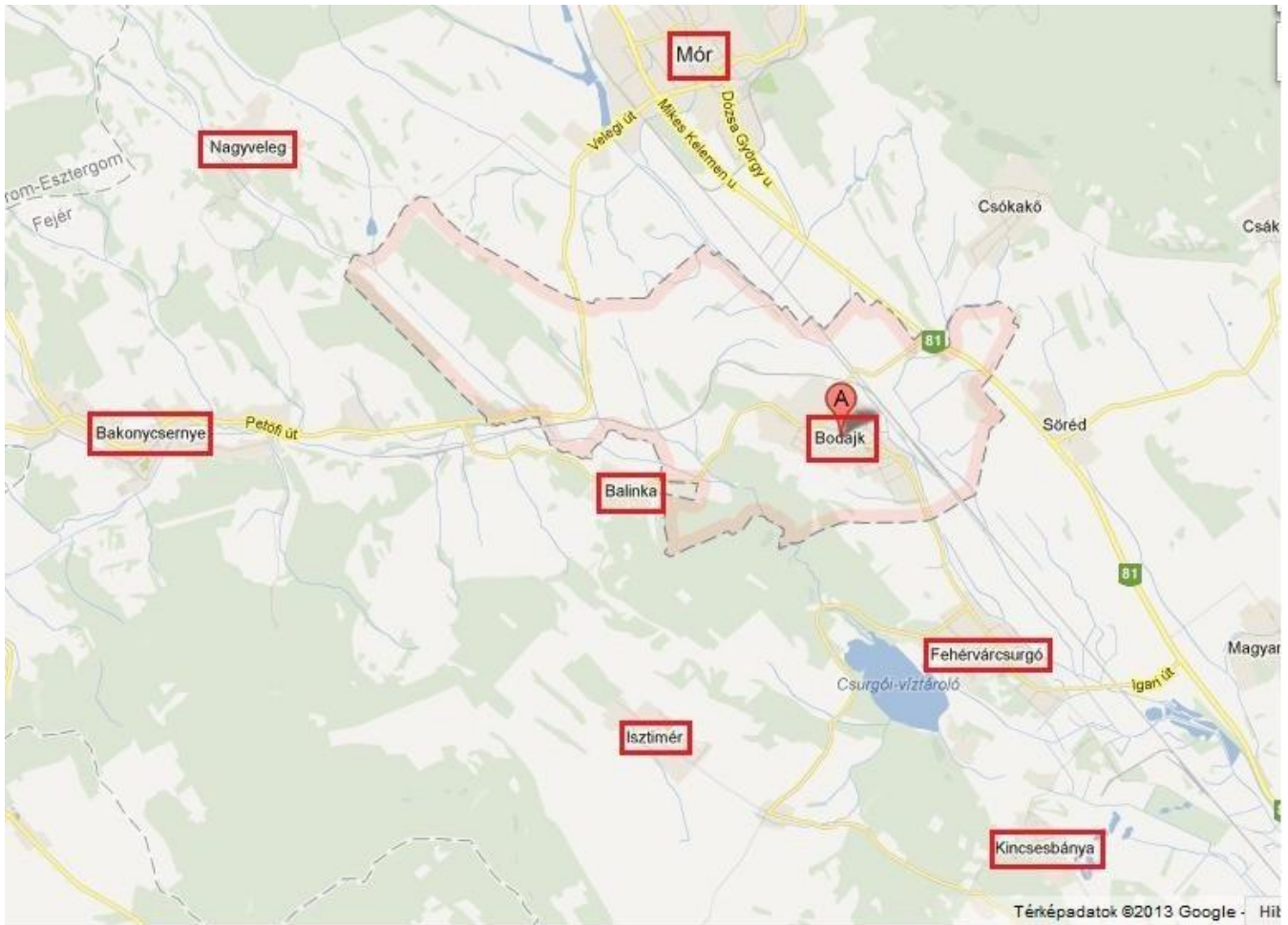

Veszprémi kistérség érintett települései

Móri kistérség érintett települései

V.3 Melléklet: Táblázatok

5.3.1 A 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozás a térségben

	Név	Működés a térségben	Főtevékenység	Szektor	Fogl. Száma (fő)
1.	Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.	Herend	2621 Háztartási kerámia gyártása	Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia- gáz-, gőz vízellátás	919
2.	Zirc Coop Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.	Zirc	5211 Élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem	Kereskedelem, javítás	136
3.	DRV Zrt.	Kincsesbánya	4100 Víztermelés, -kezelés, -elosztás	Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia- gáz-, gőz vízellátás	135
4.	Reál-M Kft.	Márkó	6024 Közúti teherszállítás	Szállítási, raktározási, postai és távközlési szolgáltatásokra vonatkozó	120
5.	ROBIX HUNGARY Mezőgazdasági Gépgártó és Kereskedelmi Kft.	Zirc	2931 Mezőgazdasági traktor gyártása	Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia- gáz-, gőz vízellátás	117
6.	Fehér Ablak Kft.	Isztimér	2523 Műanyag építőanyag gyártása	Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia- gáz-, gőz vízellátás	115
7.	Bakony-Agro Termelő, Feldolgozó-, Szolgáltató és Értekesítő Kft-	Zirc	0111 Gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növény termelése	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás	98
8.	HM Verga Zrt.	Herend	0201 Erdőgazdálkodási termék-előállítás	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	83
9.	Árkossy Bútor	Herend	Fafeldolgozás, asztalos termékek, bútorok készítése	Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia- gáz-, gőz vízellátás	70
10.	Profix Szolgáltató és Árutertermelő Kft.	Kincsesbánya	Gépszerelés, telepítés, üzembe helyezés, gépgyártás, acélszerkezet gyártás	Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia- gáz-, gőz vízellátás	30

Településeink lakosság száma, munkanélküliség adatai:

	Település	Jogállás	Lakosság (fő) /KSH 2012/	Munkanélküliség (%) /KSH 2010/
1	Bakonybél	község	1193	10,39%
2	Bakonycsernye	község	3097	6,20%
3	Bakonynána	község	1047	9,27%
4	Bakonyszlop	község	507	7,92%
5	Bakonyszentkirály	község	804	9,31%
6	Balinka	község	945	8,93%
7	Bánd	község	673	4,18%
8	Bodajk	város	4051	6,47%
9	Borzavár	község	712	10,78%
10	Csesznek	község	515	8,4%
11	Csetény	község	1880	5,35%
12	Dudar	község	1534	7,8%
13	Eplény	község	523	4,79%
14	Fehérvárcsurgó	község	1971	5,78%
15	Hárskút	község	653	5,04%
16	Herend	város	3339	4,79%
17	Isztimér	község	979	4,44%
18	Kincsesbánya	község	1526	5,84%
19	Lókút	község	497	11,99%
20	Márkó	község	1209	6,17%
21	Mór (külterület)	város	299	
22	Nagysztergár	község	1209	8,43%
23	Nagyveleg	község	659	4,72%
24	Olaszfalu	község	1068	6,34%
25	Pénzesgyőr	község	338	11,71%
26	Porva	község	435	7,19%
27	Szápár	község	499	4,02%
28	Szentgál	község	2676	7,58%
29	Zirc	város	7096	6,44%
	Összesen		41 934	7,15

Termőföld adatok

	Település	Belterület összes terület (m ²)	Külterület összes terület (m ²)	Zártkert összes terület (m ²)	Összes terület (m ²)
1.	Bakonybél	1 359 556	23 011 229	0	24 370 785

2.	Bakonycsernye	2 854 601	33 775 842	1 502 332	38 132 775
3.	Bakonynána	1 183 909	13 608 944	0	14 792 853
4.	Bakonyszlop	761 019	13 119 504	237 540	14 118 063
5.	Bakonyszentkirály	1 026 414	26 869 358	0	27 895 772
6.	Balinka	1 054 216	17 422 444	138 795	18 615 455
7.	Bánd	810 414	9 026 067	0	9 836 481
8.	Bodajk	2 452 967	25 793 412	732 415	28 978 794
9.	Borzavár	1 006 701	11 950 716	0	12 957 417
10.	Csesznek	750 765	23 346 118	109 822	24 206 705
11.	Csetény	1 803 351	16 570 529	0	18 373 880
12.	Dudar	2 573 569	22 003 893	0	24 577 462
13.	Eplény	413 203	7 911 868	0	8 325 071
14.	Fehérvárcsurgó	1 931 889	26 709 555	1 001 325	29 642 769
15.	Hárskút	989 016	33 466 922	0	34 455 938
16.	Herend	1 796 879	17 766 107	0	19 562 986
17.	Isztimér	1 225 800	52 166 554	486 765	53 879 119
18.	Kincsesbánya	1 082 748	9 686 360	101 634	10 870 742
19.	Lókút	1 207 547	16 907 655	0	18 115 202
20.	Márkó	1 128 332	33 282 310	0	34 410 642
21.	Mór	0	97 297 286	0	97 297 286
22.	Nagyesztergár	1 146 685	17 141 132	0	18 287 817
23.	Nagyveleg	897 237	11 836 224	441 172	13 174 633
24.	Olaszfalu	1 604 504	41 181 703	0	42 786 207
25.	Pénzesgyőr	682 842	16 968 956	0	17 651 798
26.	Porva	458 011	27 473 283	0	27 931 294
27.	Szápár	559 028	6 222 223	360 312	7 141 563
28.	Szentgál	1 919 338	93 095 266	0	95 014 604
29.	Zirc	4 365 870	32 829 832	0	37 195 702
	Összesen	39 046 411	778 441 292	5 112 112	822 599 815

V.4 Melléklet: A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája

<http://www.zircterseg.hu/zirc/zirc.head.page?nodeid=708>

- A Zirci Kistérség Közművelődési Stratégiája 2009-2013
- Hosszútávú Kistérség - Fejlesztési Program
- Turizmusfejlesztési Program
- Agrárstruktúra-átalakítási és Vidékfejlesztési Program
- Környezetvédelmi Program
- Gazdasági Operatív Program
- Informatikai Stratégia

www.mor.hu/index.php?L=hu&P=23&M=101

- A Móri Kistérség Középtávú Turizmusfejlesztési Stratégiája és Operatív Programja. (2004)
- A Móri Kistérség Foglalkoztatási és Humánpolitikai Programja. (2005)
- Móri Kistérség Hulladékgazdálkodási Terve. (2009)

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

- Móri Kistérség Fejlesztési Programja. (2005)
- A Móri Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatási Intézkedési Terve 2008-2014
- A Móri Többcélú Kistérségi Társulás közoktatási intézményeinek esélyegyenlőségi programja

www.vktt.hu

- Közoktatási Intézkedési Terv 2008-2014
- Veszprém kistérség Kulturális Stratégiája 2009-2013
- Veszprém kistérségének szociális szolgáltatástervezési koncepciója 2008